

**ILGALAIKĖS INSTITUCINĖS MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR EKSPERIMENTINĖS
(SOCIALINĖS, KULTŪRINĖS) PLĖTROS PROGRAMOS
BAIGIAMOJI ATASKAITA**

1. DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

1.7.1. LIETUVOS DAILĖS PAVELDAS: VAIZDAI, TEKSTAI IR KONTEKSTAI

Programos vykdytojas	Lietuvos kultūros tyrimų institutas Saltoniškių 58, LT-08105, Vilnius lkti@lkti.lt, tel., fax: +3705 2751898 kodas 111961791
Programos trukmė, m.	2012 01 01– 2016 12 31
Laikotarpis, už kurį teikiama ataskaita	2012–2016 m.
Programai skirti norminiai etatai	10,5

2. PROGRAMOS VYKDYTOJAI

Eil. Nr.	Mokslo laipsnis	Vardas, pavardė	Pareigos
Programos vadovas			
1.	Dr.	Surgailienė (Laučkaitė) Laima	Vyriausioji mokslo darbuotoja, 0,75 et.
Kiti programos vykdytojai			
2.	Dr.	Balaišytė Lina	Mokslo darbuotoja, 0,75 et.
3.	Dr.	Grigoravičienė Erika	Vyresnioji mokslo darbuotoja, 0,75 et.
4.	Dr.	Jankevičiūtė Giedrė	Vyriausioji mokslo darbuotoja, 0,75 et. 2014 03 02–12 31 sumažino iki 0,35 et. (Jolanta Širkaitė ją pavadavo 0,15 et. nuo 2014 03 02–12 31 ir 0,21 et. 2015 m.)
5.	Dr.	Kaladžinskaitė Aukšė	Mokslo darbuotoja, 2012 – 0,5 et., nuo 2013 – 0,75 et., motinystės atostogose 2014 02 17–2016 04 23
6.	Dr.	Mulevičiūtė Jolita	Vyresnioji mokslo darbuotoja 0,75 et.
7.	Dr.	Natalevičienė (Šatavičiūtė) Lijana	Vyresnioji mokslo darbuotoja 0,75 et.
8.	Dr.	Paknys Mindaugas	Vyriausias mokslo darbuotojas 0,75 et.
9.	Dr.	Paliušytė (Lugovojienė) Aistė	Vyresnioji mokslo darbuotoja 0,75 et.

10.	Dr. (hp), profesorė	Aleksandravičiūtė Aleksandra	Vyriausioji mokslo darbuotoja 0,25 et.
11.	Dr.	Liudas Jovaiša (2012 01 01– 2014 04 11), jo vietoje dirbo Giniūnienė Asta (nuo 2014 06 16)	Vyresnysis mokslo darbuotojas 0,25 et.
12.	Dr.	Jurkuvienė Teresė	Jaunesnioji mokslo darbuotoja (nuo 2016 05 01 – mokslo darbuotoja) 0,5 et.
13.	Dr.	Surdokaitė-Vitienė Gabija	Mokslo darbuotoja 0,5 et.
14.	Dr.	Stankevičienė Regimanta	Mokslo darbuotoja 0,75 et.
15.	Dr.	Vasiliūnienė Dalia	Vyresnioji mokslo darbuotoja 0,75 et.
16.	Dr.	Smilingytė-Žeimienė Skirmantė	Vyresnioji mokslo darbuotoja 0,75 et.

3. VYKDANT PROGRAMĄ ATLIKTI DARBAI IR GAUTI REZULTATAI

Nurodomi svarbiausi vykdant Programą atlikti darbai ir gauti rezultatai (pagal Programos uždavinius ir įgyvendinimo planą), šių rezultatų reikšmė.

Pristatomi nepublikuoti (jei tokių yra) Programos vykdymo laikotarpiu atlikti darbai (pvz., infrastruktūros kūrimas, medžiagos kaupimas, atlikti tyrimai ir pan.).

Įgyvendinant programą „Lietuvos dailės paveldas: vaizdai, tekstai ir kontekstai“ siekta planuoto trejopo tikslo: įtraukti į mokslinę apyvertą nežinomus lituanistinio paveldo objektus; atskleisti Lietuvos istorinių laikotarpių vizualiosios kultūros specifiką; metodologiškai atnaujinti ir aktualizuoti Lietuvos dailės paveldo tyrimus.

Darbai vykdyti 3 teminėmis kryptimis: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės dailės, naujausiųjų laikų Lietuvos dailės, Lietuvos sakralinės dailės. Meno kūrinių ir rašytinių šaltinių ieškota Lietuvoje ir kitose šalyse: Estijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Vokietijoje, Belgijoje, Prancūzijoje, JAV, Izraelyje – tam pasitelktas papildomas Lietuvos ir užsienio fondų finansavimas. Itin svarbi programos dalis buvo skirta metodologijai. Kartu su mokslo objektų identifikavimu ir laikotarpių apibrėžimu vyko efektyviausių jų tyrimo būdų paieška. Greta socialinės dailės istorijos, ikonografijos, ikonologijos bei kitų seniai taikomų dailėtyros metodų išbandyta ir išplėta Lietuvos dailėtyros kontekste nauja vizualiosios kultūros prieiga, akcentuojanti ne kūrinio, o vaizdo svarbą ir leidžianti dailės problemų lauką išplėsti nemeninių vaizdų, intermedialumo, vaizdo psichologijos bei kitų klausimų analize. Tam tikslui 2013 ir 2015 m. surengtos dvi konferencijos, sutelkusios Lietuvos dailės, literatūros ir socialinės istorijos specialistus, o 2016 m. dalyvauta tarptautinėje konferencijoje Rygoje, kurioje buvo aptariami metodologiniai pokyčiai, įvykę Latvijos, Estijos ir Lietuvos dailės tyrimuose po trijų Baltijos šalių valstybingumo atkūrimo. Abiejų vietinių konferencijų pranešimų pagrindu buvo parengti ir serijoje *Dailės istorijos studijos* publikuoti mokslinių straipsnių rinkiniai *Vaizdo kontrolė* (sudaryt. E. Grigoravičienė) ir *Vaizdų tekstai – tekstų vaizdai* (sudaryt. L. Balaišytė, E. Grigoravičienė). Pirmasis rinkinys nagrinėjo skirtingų istorinių laikotarpių Lietuvos dailės

vaizdinės raiškos ir jos valdymo klausimus, ikonografinių programų, norminės estetikos ir cenzūros įtaką meninei kūrybai bei vaizdų sklaidai. Antrasis analizavo tarpdisciplininius teksto ir vaizdo santykius, pristatė neišlikusių kūrinių atkūrimą pagal tekstinius šaltinius, vizualinių kūrinių verbalinės interpretacijos atvejus. Dailės tyrimo strategijų naujinimui buvo skirta ir dar viena 2013 m. organizuota konferencija bei jos pagrindu išleistas straipsnių rinkinys *Dailės kūrinys – istorijos šaltinis* (sudaryt. **S. Smilingytė-Žeimienė**). Konferencijoje ir leidinyje paskelbtomis išvalgomis siekta įveikti Lietuvos istoriografijoje nuo seno vyraujančią literatūrocentristinę nuostatą, akcentuojančią išskirtinę rašytinių liudijimų svarbą, ir išskleisti požiūrį į dailės kūrinių kaip istorijos šaltinį, parodyti neišnaudotą vizualinio paveldo potencialą, pasiūlyti įvairius veiksmingus informacijos išgavimo iš vaizdų būdus. Minėtos priemonės padėjo įgyvendinti Programos plane suformuluotus uždavinius tirti vaizdų ir tekstų santykius, abipusę įtaką, funkcionavimą istorinėse sociokultūrinėse terpėse, išlikimą bei transformacijas vėlesnių laikotarpių vizualiniuose ir verbaliniuose diskursuose.

Be visus Programos vykdytojus vienijusių darbų, kiekvienoje temoje atlikta specifinių tyrimų ir gauta konkretaus dailės istorijos laikotarpio ar dailės rūšies pažinimui reikšmingų rezultatų.

1. Tema: LDK dailės istorijos tyrimai

Svarbiausiu šios temos rezultatu laikytini vieno iš vertingiausių LDK baroko architektūros paminklų – Pažaislio bažnyčios ir kamaldulių vienuolyno ansamblio – tyrimai. **M. Paknys**, pasitelkęs ne tik gausią istoriografiją, bet ir šiuolaikines galimybes ieškoti naujų šaltinių užsienyje, įvairiapusiškai ištyrė vienuolyno statybos ir puošybos istoriją, o gautus duomenis bei išvadas paskelbė monografijoje ir straipsnių rinkinyje. **A. Kaladžinskaitė** vykdė iškilus XVIII a. LDK meno reiškinių – Vilniaus baroko mokyklos – tyrimus ir savo straipsniuose papildė žinias apie šios mokyklos kūrėjų veiklą. Buvo atlikti tyrimai, skirti LDK dailės funkcionavimo rekonstrukcijai. **L. Balaišytė** parengtoje monografijoje „Dailininkas XVIII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės visuomenėje“ aptarė dailininko darbo aplinkos, kūrybos sąlygų, dailės poreikio visuomenėje klausimus. **A. Paliušytė** publikuotuose straipsniuose išsamiai atskleidė dailininko kūrybos sąlygas vienos įtakingiausių LDK giminių – Radvilų – XVIII a. dvaruose, rekonstravo socialinius dvaro dailės kontekstus. Taip pat rezultatyviai dirbta šaltiniotyros srityje. Parengti fundamentalūs dailės ir kultūros istorijos šaltiniai: dailės ir architektūros istorijai svarbių XIX a. pabaigos Žemaičių vyskupystės bažnyčių aprašymų pateikiantis leidinys *Vincentas Juzumas. Žemaičių vyskupijos aprašymas* (parengė **M. Paknys**) ir rankraštis „LDK dailininkų sutartys“ (parengė **A. Paliušytė**). Pastarasis mokslinis šaltinių rinkinys reikšmingas ne tik tiriant LDK dailės užsakymus, bet atskleidžiant regionui būdingas verbalines dailės kūrinių reprezentacijas. Temos uždavinių vykdytojai savo išvalgas pristatė tarpdisciplininėse konferencijose Lenkijoje ir Baltarusijoje, straipsniuose kitų šalių mokslo spaudoje, taip pat jas skleidė internetinėje erdvėje (**L. Balaišytės, M. Paknio, A. Paliušytės-Lugovojienės** straipsnių serija portale *Orbis Lituaniae: Virtuali istorinė Lietuva*, skelbta ir kituose portaluose), populiariuose leidiniuose, giduose (**M. Paknio** straipsnis Bažnytinio paveldo muziejaus parengtame vadove po Vilniaus katedrą).

2. Tema: Naujausiųjų laikų Lietuvos dailės raidos tyrimai.

Tiriant naujausių laikų Lietuvos daile, nagrinėta istoriografijoje nepakankamai aptartų laikotarpių (XIX a. II pusės, Pirmojo ir Antrojo pasaulinio karo, paskutinių dviejų sovietmečio dešimtmečių, XXI a. pradžios) ir objektų (XX a. I pusės Lietuvos dailiosios amatininkystės) specifika. Vizualiosios kultūros prieiga pritaikyta **J. Mulevičiūtės** ir **E. Grigoravičienės** tyrimuose. **J. Mulevičiūtė** publikuotoje monografijoje *Besotis žvilgsnis: Lietuvos dailė ir vizualioji kultūra 1865–1914* naujai interpretavo XIX a. II pusės Lietuvos realistinį meną: aptarė žiūros praktikų modernėjimą, ankstyvųjų medijų ir komercijos veiksnių įtaką dailei, lyčių santykių raišką tapybos ir grafikos kūriniuose. **E. Grigoravičienė** parengtoje monografijoje „Ar tai menas, arba Paveikslo (ne)laisvė“ pateikė šiuolaikinę vėlyvojo sovietmečio Lietuvos tapybos reinterpretaciją, išryškino skirtį tarp ideologinių, estetinių normų ir realios meninės produkcijos. Naują lituanistinį paveldą į menotyros apyvartą įvedė ir vaizdų funkcionavimą okupacijos sąlygomis atskleidė pasaulinių karų meto dailei skirti tyrimai – parengtos monografijos „Vilniaus dailė Pirmojo pasaulinio karo metais“ (**L. Laučkaitė-Surgailienė**) ir „Lietuvos dailė 1939–1944“ (**G. Jankevičiūtė**) bei paroda-publikacija apie pasaulinių karų laikotarpių plakatus. **L. Štavičiūtė-Natalevičienė** parengtoje monografijoje „Dailių amatų sąjūdis“ pasirėmusi naujais lituanistiniais šaltiniais pirmą kartą istoriografijoje nuosekliai nušvietė XX a. I pusės dailiąją amatininkystę, atskleidė jos paplitimo mastą, santykį su profesionaliąja taikomąja daile, nustatė vietą Vidurio ir Rytų Europos dailės istorijos procesų kontekste. **T. Jurkuvienė**, parengusi monografiją „Lietuvių tautinis kostiumas: liaudies drabužių interpretacijos XX amžiuje“, išnagrinėjo nacionalinio kostiumo koncepciją, jo kūrimo būdus, santykius su tautinės tapatybės raiška XIX a. pab. – XX a. pr., lietuviško kostiumo formavimąsi palygino su kitų Europos tautų kostiumų atsiradimu. Pažymėtina, kad viešinant tyrimų rezultatus stengtasi išnaudoti ne tik tradicinius rašymo žanrus ir publikavimo būdus, bet ir elektroninės erdvės galimybes. Internetiniame Modernaus meno muziejaus tinklalapyje paskelbtai sovietinio laikotarpio Lietuvos kultūros istorijos studijai **E. Grigoravičienė** parašė skyrių „Dailė“, o **L. Štavičiūtė-Natalevičienė** – skyrių „Taikomoji dailė“, kuriuose pateikė išsamų, periodizuotą, šiuolaikinės menotyros požiūriu grįstą dailės vaizdą. Lietuvių dailė pristatyta užsienio enciklopediniuose leidiniuose (**L. Laučkaitės-Surgailienės** straipsniai *Grove Art Online*, Niujorkas; *Энциклопедия русского авангарда*, Maskva). Temos vykdytojos kuravo parodas, rengė jų katalogus (Bažnytinio paveldo muziejuje – **G. Jankevičiūtės** paroda, skirta Lentvario bažnyčiai ir jos dekorui; Lietuvos dailės muziejuje ir Vilniaus galerijose – **L. Štavičiūtės-Natalevičienės** su kitais kuruotos šiuolaikinės tekstilės ekspozicijos; Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje – **J. Mulevičiūtės** paroda, skirta S. K. Kosakovskio fotografijai). Bendradarbiauta su Modernaus meno centru ir *Ellex Valiūnas*, pristatyti jų dailės rinkiniai (**L. Laučkaitės-Surgailienės** parengti katalogai-albumai, skirti Vilniaus ikonografijai).

3. Tema: Lietuvos sakralinė dailė

Sakralinės dailės tyrimuose taikytos priegios sudarė prielaidas dailės kūrinius ir jų grupes vertinti sociopolitinių, religinių, kultūrinių veiksnių kontekste. Jos leido išvelgti bažnytinių kūrinių ikonografiją ir formos raišką lėmusius giluminius religinio meno procesus ir suteikė galimybę Lietuvos dailės reiškinius integruoti į Europos kultūros tyrimų diskursą. Šiuo požiūriu ypač reikšmingi komparatyvistiniai kristologinės temos dailėje tyrimai, iš esmės pakeitę

įsisenėjusias stereotipines nuostatas ir atskleidę sakralinio meno raidos sudėtingumą, universalumą, sąsajas tiek su kaimyniniais, tiek su geografiškai nutolusiais kraštais. Tai – parengtos fundamentalios monografijos: **R. Stankevičienės** „*Antakalnio Jėzus* ir kiti stebuklingojo *Jėzaus Nazariečio* atvaizdai Lietuvoje“ ir **G. Surdokaitės-Vitienės** „Susimąstęs Kristus: nuo religinio atvaizdo iki tautos simbolio Rūpintojėlio“ bei **S. Smilingytės-Žeimienės** straipsnis „Apie Gailestingojo Jėzaus paveikslą raudonosios ir rudonosios okupacijų kryžkelėje“, skirtas pasaulinės reikšmės Vilniaus Gailestingojo Jėzaus atvaizdui ir jo sklaidos pradžiai Lietuvoje. Taip pat tirtas Lietuvos vienuolių paveldas (**R. Stankevičienė, G. Surdokaitė-Vitienė, A. Giniūnienė, D. Vasiliūnienė**), Lietuvos XVI–XX a. kryždirbystės ir memorialistikos istorija (**G. Surdokaitė-Vitienė, S. Smilingytė-Žeimienė**). Paliestos aktualios paveldosaugos problemos (**S. Smilingytės-Žeimienės** polichrominio sienų dekoru tyrimai). Nagrinėjant liturginę ir taikomąją dailę, ryškinti vizualinės raiškos ir funkcionalumo, apeigų ir kulto kaitos aspektai (**A. Aleksandravičiūtės** parengta monografija „Retabulas: XVII–XX a. I pusės altoriai Lietuvoje“, **D. Vasiliūnienės** studija „Lietuvos sakralinė auksakalystė XVIII amžiuje“ ir kt.). Pirmą sykį Lietuvos istoriografijoje dėmesys sutelktas į ornamento fenomeną, ypatingai akcentuojant naujus tyrimų metodologijos aspektus. Išleistame mokslinių straipsnių rinkinyje *Ornamentas: XVI–XX a. I pusės paveldo tyrimai* (sudaryt. **A. Aleksandravičiūtė**) ornamentas, viena vertus, vertintas kaip savo epochos ir aplinkos simbolių prasmų nešėjas, socialinių procesų indikatorius ir pasaulėžiūros reprezentantas, kita vertus, traktuotas kaip parankinis paveldotyros ekspertų instrumentas, būtinas istorinių kūrinių atributavimui ir lyginamajai skirtingų šalių dailės objektų analizei. Daug pastangų skirta taikomajai mokslinei veiklai ir lituanistinio kultūros paveldo populiarinimui. **D. Vasiliūnienė** sudarė Vilniaus arkivyskupijos Bažnytinio paveldo muziejaus rinkinius reprezentuojantį leidinį, **S. Smilingytė-Žeimienė, G. Surdokaitė-Vitienė, D. Vasiliūnienė** šiame muziejuje surengė tris parodas, kuriose pristatė mokslo visuomenei ir platesnei publikai nežinomus paveldo objektus, parengė parodų katalogus.

Programos „Lietuvos dailės paveldas: vaizdai, tekstai, kontekstai“ vykdymo metu gauti svarbiausi rezultatai:

publikuotos 2 monografijos, parengti 9 monografijų rankraščiai (planuota 11),

publikuota 1 studija, parengti 2 studijų rankraščiai (planuota 3),

publikuota 13 taikomųjų mokslo leidinių (planuota 2),

publikuotos 3 šaltinių publikacijos, parengti 2 šaltinių publikacijų rankraščiai (planuota 2).

publikuoti 8 kolektyviniai veikalai – straipsnių rinkiniai (planuota 5),

publikuoti 93 moksliniai straipsniai (planuota 40),

mokslinėse konferencijose skaityti 62 pranešimai (planuota 28),

surengtos 5 mokslinės konferencijos (planuota 5).

Rankraščiai

Balaišytė, Lina, monografijos „Dailininkas XVIII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės visuomenėje“ rankraštis. 8 a. l.

Monografijoje aptariama Lietuvos dailininko statuso raida XVIII amžiuje. Joje pirmą kartą kompleksiskai nagrinėjamos dailininko ir jo darbo vertinimo Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystės

visuomenėje problemos. Monografijoje išskirtos trys tyrimo kryptys: dailininko įvaizdis Ankstyvųjų Naujųjų laikų visuomenėje, dailininko padėtis LDK mieste ir dvare, dailininko darbo įvertinimas ir paklausa. Tyrimas buvo paremtas įvairaus pobūdžio šaltiniais: miestų ir bendruomenių archyvais, bažnytiniais dokumentais, privačiais archyvais, periodika. Tiriant dailininko įvaizdį ir faktorius, lėmusius jo kaitą, aptartas platesnis Abiejų Tautų Respublikos kontekstas, kadangi tokio pobūdžio tyrimai labai fragmentuoti ir kaimyninių šalių istoriografijoje. Buvo atkreiptas dėmesys į valdovų dvarų įtaką, pokyčius Apšvietos idėjų veikiamoje edukacinėje sistemoje. Nagrinėjant dailininko padėtį mieste ir dvare taikytos skirtingos tyrimų priegijos dėl skirtingo pobūdžio šaltinių. Nagrinėjant miesto aplinką pasitelktas Vilniaus atvejis. Nemažas skaičius mieste gyvenusių dailininkų ir gausūs teisinio bei ekonominio pobūdžio miesto šaltiniai leido tyrimui panaudoti įprastinius socialinį statusą apibūdinančius rodiklius – materialinę padėtį, pajamas, socialinius ryšius, išsilavinimą, priklausymą valdžios struktūroms. Kadangi duomenys rinkti iš įvairių, vienas kitą papildančių šaltinių, labiausiai tiko prozopografinis metodas, kai atskirų grupės narių biografijos, grupuojant ir analizuojant duomenis, tirtos kaip kolektyvinė miesto dailininko biografija. Dvaro dailininko tyrimui svarbūs buvo egodokumentai (daugiausia korespondencija), kurie leido pasigilinti į dailininko savimonės klausimus. Dailininko vertinimas analizuotas, nagrinėjant jo santykius su didiku-užsakovu, dvaro valdinio ir iš užsienio atvykusio dailininko statuso ypatumus, dailininko vietą dvaro hierarchijos sistemoje. Kitas darbo tyrimo aspektas – dailininko darbo įkainojimo kriterijai ir dailės paklausos klausimai leido spręsti apie dailės vertinimą visuomenėje. Monografijos prieduose skelbiami reti ir LDK dailės istorijai vertingi šaltiniai – dailininkų laišakai, rašyti Radviloms (šiuo metu saugomi Vyriausiam senųjų aktų archyve Varšuvoje). Prieduose taip pat pateikiamos 8 lentelės, susisteminančios duomenis apie XVIII a. dailininkų darbo apmokėjimus, mokesčius miestui, miestiečių dailės rinkinius. Monografijoje nagrinėti klausimai įsilieja į tarpdalykinius LDK visuomenės tyrimus, prisidedami prie XVIII a. miesto ir dvaro sociumų, kultūrinių procesų, ekonominės kasdienybės pažinimo.

Grigoravičienė, Erika, monografijos „Ar tai menas, arba Paveikslo (ne)laisvė“ rankraštis. 15 a. l.

Monografija skirta paskutinių dviejų sovietmečio dešimtmečių tapybai ir jos recepcijai nepriklausomoje Lietuvoje. Didysis instituciskai puoselėjamas XX a. Lietuvos dailės istorijos pasakojimas nutrūko būtent 1990 m., kai buvo išleistas trečias ir paskutinis, sovietinei dailei iki 1960 m. skirtas, tomas. Vietoj jo atsiradę daug įvairių pasakojimų ar raidos modelių (ekspresionizmo/ekspresyvumo, siurrealumo, abstrakcijos ar popmeno), dėmesys niekuomet į „didžiuosius pasakojimus“ nepatenkančioms moterims dailininkėms, taip pat įsitvirtinusi istorijos mokslui artima socialinė prieiga, nagrinėjanti laikotarpio sociokultūrinėje terpėje išsisknijusių dailės kūrimo praktiką, pagaliau diskusijos dėl sovietmečio dailės paveldo vertės ar pokolonijinio požiūrio liudijo naują dailėtyros mokslo raidos ir savimonės pakopą, bet kartu – nutolimą nuo dailės kaip *meno* istorijos. Šį trūkumą ir mėginama kompensuoti šiame veikale. Laikantis paplitusio aktualaus požiūrio, kad menas *yra* tuomet, kai kultūros artefaktas/tekstas yra kieno nors suvokiamas kaip menas ir geba peržengti laiko ir erdvės ribas, monografijoje nagrinėjama sovietmečio tapybos dalis, nuo Sąjūdžio laikų sulaukusi išsamesnių dailėtyros interpretacijų ir intensyvios sklaidos *meno* institucijose. Istorikai, beje, naujausiuose sovietmečio visuomenės tyrimuose taip išsprendė daugelį keblių laikotarpio klausimų (kūrėjų laikysenos, viešų/privačių erdvių etc.), kad iš ten kilusiam *menui* vėl atsirado vietos. Tapyba pasirinkta kaip nuo seno buvusi „priešakinė“ ir raiškos (medijos) požiūriu lanksčiausia, „minkščiausia“ dailės rūšis. Veikale sugrįžtama prie pasakojimų, orientuotų į kūrinį, bet kūrinys, paveikslas (pagal Barthes'o skirtį tarp *kūrinio* ir *teksto*) suprantamas kaip *vaizdas* kartu su jo žodinėmis interpretacijomis ir matymą lemiančiais diskursais. Aptarus sklaidos procesus (institucijų aspektu), raidos modelius, keletu atskirų dailininkų kūrybos likimo vingius (kaip galimus toliau išplėtoti įvairius pasakojimus), antroje monografijos dalyje iš naujo atsigręžiama į populiariausią – kartų ir grupuočių – tapybos raidos naratyvą, tik ne kaip į „didįjį“, o kaip į specifinį ir

ypatingą. „Švažininkų šešėlio“ (Andriuškevičius) bei neformalių *ketveto* ir *penketo* grupių kūryba ne tik geriausiai atstovauja tam, ką Rancière'as vadina *estetiniu režimu* (šią savoką taikydamas modernizmo, postmodernizmo ir šiuolaikiniam menui), bet ir, pavyzdžiui, pasižymi visai kito pobūdžio (nei būdinga socrealizmui) kūrinio autonomijos netektimi – ekstradiegetinio žiūrovo įtraukimu į paveikslą, arba tapybos raidos refleksijos išraiška (per interikonines nuorodas, nutapytą polemiką).

Jankevičiūtė, Giedrė, monografijos „Lietuvos dailės gyvenimas ir dailė 1939–1944 m.“ „Lietuvos dailė 1939–1944“ rankraštis. 8, 5 a. l.

Monografijoje analizuojamas iki šiol dėl išankstinių nuostatų (komunistinės ideologijos, nacionalizmo) ir traumuojančios karo patirties poveikio fragmentiškai bei tendencingai tirtas Lietuvos meninės kultūros etapas. Laikomasi požiūrio, kad Lietuva į Antrojo pasaulinio karo vyksmą buvo įtraukta 1939 m. pavasarį (Klaipėdos aneksija), atitinkamai rašoma „ilgojo karo“ kultūros istorija ir parodomas kelių politinių sistemų kaitos poveikis šalies meniniam gyvenimui bei jo dalyvių likimams. Dailės procesai ir meno reiškiniai analizuojami kaip politinių, socialinių, kultūrinių aplinkybių atspindys bei rezultatas. Atskleidžiama, kaip karo įvykiai ir šių įvykių sukelti pokyčiai paveikė vizualinės kultūros, visų pirma – dailės, produkciją bei recepciją. Knygą sudaro įvadas, trijų dalių (Preludija, 1939–1940; Po raudonąja žvaigžde, 1940–1941; Das Land zwischen Memel und Wilja, 1941–1944) dėstymas, išvados ir priedai, kuriuose be įprasto iliustracijų sąrašo ir asmenvardžių rodyklės pateikiamos visų trijų laikotarpių parodų lentelės bei 1940 – 1944 m. išleistų meniškai apipavidalintų ir iliustruotų knygų sąrašas.

Monografijos autorė sukaupe Lietuvos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Vokietijos, JAV, Izraelio atminties institucijose saugomą empirinę medžiagą (užsienio kelionės ir vizualinės medžiagos kopijos apmokėtos ne ilgalaikės programos lėšomis). Pasirėmus šia medžiaga, analizuojamas iki šiol Lietuvos istoriografijoje beveik nenagrinėtas Vilniaus dailininkų integracijos į Lietuvos meninį gyvenimą klausimas, aptariama įvairių nacionalinių grupių (be lietuvių ir žydų, taip pat slavų tautų – baltarusių, lenkų ir rusų) dailininkų padėtis nacių okupacijos laikotarpiu. Atskiras dėmesys skirtas politinės propagandos ir jos vizualinės raiškos tyrimui. Šiose tyrimo dalyse naujai keliamas meninių įtakų klausimas, daug naujos medžiagos pateikiama, atskleidžiant Lietuvos dailininkų orientaciją į Vokietijos Reicho meno aktualijas, parodant atskirų Ostlando teritorijų dailės sąsajas ir specifiką. Nemaža tyrimo dalis skiriama dailės funkcionavimui viešame ir privačiame lygmenyje, tiriamos atskirų kūrinių populiarumo priežastys, remiantis rašytiniais šaltiniais, rekonstruojamas amžininkų požiūris į dailę. Tyrimas patvirtino, kad politiškai sudėtingais lūžiniais valstybės gyvenimo laikotarpiais dailės gyvenimas Lietuvoje nenutrūko, buvo pakankamai intensyvus, politiniu ir tautiniu požiūriais labai komplikotas. Paaiškėjo, kad karo ir kultūros sąveika Lietuvoje kuria kur kas sudėtingesnę paveikslą, nei pavienis menininkas, atskiras laikotarpis ar tautinis kanonas gali apimti. Metodologiniu požiūriu dar kartą įsitikinta, kad vizualumo studijų ir socialinės dailės istorijos prieigos pasirodė tinkamiausios tirti artefaktus, kurie nebūtinai atitinka aukščiausius klasikinius estetiškumo kriterijus, bet yra iškalbingi lūžinių kultūros raidos etapų liudininkai. Tyrimai pateikė duomenų apie nežinomų ir papildė žinomų Lietuvos dailininkų – lietuvių, rusų, lenkų, žydų – biografijas; ši informacija padės plačiau pažvelgti į XX a. Lietuvos meninės kultūros istoriją, taip pat giliau suvokti ir interpretuoti ne vieno autoriaus pokarinę kūrybą, įvertinant karo metų traumas poveikį.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, monografijos „Vilniaus dailė Pirmojo pasaulinio karo metais“ rankraštis. 12 a. l.

Monografija skirta 1914–1918 m. dailei – dėl politinių, ideologinių priežasčių istoriografijoje visiškai netyrinėtam laikotarpiui. Tyrimo metu rasta nemažai nežinomų lituanistinės temos kūrinių iš Pirmojo pasaulinio karo laikotarpio, saugomų Vokietijos, Belgijos, Didžiosios Britanijos atminties institucijose (užsienio kelionės finansuotos ne ilgalaikės programos lėšomis). Knygos struktūrą lėmė politinė periodizacija: pirmoji knygos dalis skirta miestui Rusijos imperijos sudėtyje karo pradžioje, antroji, kur

kas platesnė – kaizerinės Vokietijos okupacijai. Tyrimo tikslas buvo atskleisti dailės funkcionavimo specifiką karinio konflikto, okupacijos ir agresijos sąlygomis. Svarbu, kad atliktas tyrimas yra transnacionalinis, peržengęs nacionalinės dailės istorijos ribas, nes dėmesio centre atsidūrė naujas Vilniaus meninės scenos dalyvis – vokiečių dailininkai, tarnavę kareiviais Lietuvoje. Vokietijoje tokie tyrimai nevykdyti, tad monografija reikšminga tarptautiniu mastu. Monografija apėmė tris teminius blokus: 1. to meto dailę ir vizualinę produkciją; 2. okupuoto miesto apropiaciją bei meninį gyvenimą; 3. vokiečių santykį su vietiniu meniniu paveldu. Pasitelkta vizualinės kultūros studijų metodologija padėjo atskleisti propagandinės ir populiariosios vizualinės produkcijos suklestėjimą karo metais. Analizė parodė, kaip vyko okupantų susidūrimas su daugiataučiu etnosu, kaip vokiečių menininkai konstravo multikultūrinio Vilniaus įvaizdį; atskleistas unikalus Pirmojo pasaulinio karo reiškinys – žydiškojo Vilniaus atradimas ir jo vaizdinio išaukštinimas vokiečių intelektualų kūryboje. Monografijoje išryškintas didžiulis okupantų susidomėjimas Vilniaus meno, architektūros paveldu ir atskleistos šio fenomeno priežastys, sudėtinga idėjinė „karo turizmo“, kolonizacijos tikslų ir mokslinių interesų sampyna. Remiantis atvejo studijomis (dailininkų Walterio Buhes, Alfredo Hollerio, Hermanno Strucko, Cornelios Gurlitt, Magnus Zellerio pavyzdžiais) parodyta nevienareikšmis menininko vaidmuo ir laikysena: nuo karo propagandos iki antikarinių, pasipriešinimo pozicijų. Tyrimas atskleidė vaizdų funkcionavimą ribiniu, nestabiliu, politinių režimų ir socialinio virsmo laikotarpiu, aptarė vizualiųjų menų vaidmenį indoktrinacijos procesuose, o šie klausimai itin aktualūs šiandieninio pasaulio politinių susidūrimų ir ginkluotų konfliktų kontekste.

Paliušytė (Lugovojienė), Aistė, šaltinių publikacijos „LDK dailininkų sutartys“ rankraštis. 12 a. l.

Vykdam projektą pirmą kartą parengtas vieno svarbiausių LDK dailės istorijos šaltinių – dailininkų darbo sutarčių – rinkinys. Tyrinėti įvairių šalių (Lietuvos, Lenkijos, Baltarusijos) archyvuose saugomi rankraštiniai dokumentai, daugiausia iki šiol nepublikuoti originalai (gavus papildomą finansavimą komandiruotėms per mokslinių išvykų ir mainų programas). Rengiant rinkinį susipažinta su šių dokumentų publikavimo tradicija ir naujausiais sutarčių rinkinių pavyzdžiais Vakarų istoriografijoje. Sukurta savita, tai yra specifiniam LDK dailininkų sutarčių paveldui pritaikyta, ir šiuolaikinius publikavimo principus atitinkanti šaltinių pateiktis. Knygoje pagrįsta jų atranka, sisteminimas, publikavimo principai. LDK dailininkų sutartys, daugiausia rašytos lenkų, mažiau – vokiečių ir lotynų kalbomis, transkribuotos, išverstos ir moksliskai komentuotos.

Įvadinėje studijoje aiškinama dailininkų darbo sutarčių kilmė ir reikšmė XVI–XVIII a. LDK visuomenėje. Sutartys siejamos su dailės užsakymų istorija, plačiai interpretuojamos socialinės dailininkų istorijos problemų perspektyvoje. Analizuojant sutartis atskleistos dviejų skirtingų disciplinų – teisės ir meno istorijos – sąsajos, į kurias, tiriant LDK dailės istoriją, iki šiol nebuvo atkreiptas dėmesys. Tyrimas parodė teisės idėjų ir praktikų įtaką dailės užsakymui, atskleidė estetinių intencijų įnorminimo mechanizmą, būdingą LDK.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, monografijos „Dailių amatų sąjūdis Lietuvoje XX a. pirmoje pusėje“ rankraštis. 14 a. l.

Remiantis žinomais ir naujai atrastais lituanistiniais šaltiniais pirmą kartą Lietuvos dailės istoriografijoje nušviesta dailių amatų raida ribiniais socialinių virsmų (XX a. pradžios tautinio sąjūdžio, I pasaulinio karo, valstybės pagrindų kūrimo) laikotarpiais, traktuojant šią veiklos sritį kaip svarbią valstybės ekonomikos, socialinės ir kultūros politikos dalį. Atskleista naujų faktų apie dailių amatų paplitimo mastą, jų funkcionavimą kasdienybės kultūroje, santykį su profesionaliaja taikomąja daile, vaidmenį formuojant buitės estetiką ir reprezentuojant šalies kultūrą bei istoriją tarptautiniu mastu. Pristatyti prie amatų sąjūdžio prisidėję asmenys, pateikta šios srities artefaktų analizė. Išryškinti lietuviško dizaino pradmenys – unikalaus rankų darbo kūrinių virsmas tiražuotais dirbiniais. Nustatyta dailių amatų

raidos priklausomybė nuo socialinių ir politinių veiksnių, nušviesta tautinio aspekto įtaka piliečių nacionalinei savimonei. Padarytos išvados apie saviškai nepalikta kaimo socialinę ir kultūros situaciją ir priemones problemoms spręsti. Monografija praplečia Lietuvos istoriografiją, į mokslinę apyvartą įtraukia nefunkcionavusius lituanistinio taikomiosios dailės, amatų paveldo ir ankstyvojo dizaino faktus. Patikslinta žinomo ir naujai atrasto paveldo apimtis bei vertė Europos kontekste, tokiu būdu sudaryta galimybė integruoti tyrimo objektą ne tik į Lietuvos, bet ir Vidurio bei Rytų Europos dailės istorijos raidos procesus.

Monografija atveria naujas dailių amatų ir dizaino tyrimų perspektyvas, siūlo kitu kampu pažvelgti į žinomus reiškinius. XX a. I pusės patriotinio ugdymo ir tautiškumo manifestacijų kasdienybės kultūroje analizė, kuriai skiriama daug vietos, gali pasitarnauti šiuolaikinei Lietuvos visuomenei svarbiai tautiškumo aktualizavimo, kūrybiškumo ir patriotizmo skatinimo praktikai. Monografijoje atskleista kryptinga tarpukario Lietuvos valstybės politika kaimo kultūros bei tradicinių amatų plėtros atžvilgiu ir aptartos priemonės tikslams pasiekti gali padėti spręsti analogiškas ekonomines, socialines ir kultūros tęstinumo problemas šiandienos valstybėje.

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, monografijos „Retabulas: XVII–XX a. I pusės altoriai Lietuvoje“ rankraštis. 8 a. l.

Altorius yra pagrindinis liturginis ir simbolinis bažnyčios įrangos objektas. Iki šiol nei Lietuvoje, nei kaimyninėse šalyse nebuvo paskelbta sintetinė studija ar monografija, skirta altoriui, kaip specifiniam bažnytinės kultūros reiškiniui ir tuo pačiu metu – meno objektui. Altoriai sudaro itin gausiai išlikusią Lietuvos paveldo dalį. Apie kai kuriuos Lietuvos altorius jau rašyta, bet jie buvo tyrinėjami pavieniui, neretai epizodiškai ir fragmentiškai. Ypač menkai ištyrinėti XIX a. altoriai.

Monografijoje kalbama apie altoriaus retabulo, puošnaus antstato su šventųjų atvaizdais, iškylančio virš mensos, ypatumus ir įprasminimą. Retabulas – sinkretiškas vizualusis ansamblis, kuriame integruoti architektūriniai, tapybiniai, skulptūriniai ir dekoratyviniai komponentai, kuriuos sieja bendra ikonografinė programa. Tai Naujųjų laikų, potridentinės epochos (1563–1965) kultūros fenomenas. Altoriaus retabulo pavidalas per 400 metų tolydžio kito, atliepdamas teologinės minties aktualijų ir pamaldumo tradicijų kaitą, tikinčiųjų bendruomenės mentaliteto ir skonio permainas. Retabulą galima analizuoti daugeliu aspektų: ikonografiniu, estetiniu, istoriniu (kultūros, amatų, meno stilių kaitos) ir kitais. Tai papildo ir pagilina skirtingų kontekstų bei bendrųjų kultūros procesų pažinimą. Šioje knygoje daugiausia remiamasi retabulų struktūros bei formų analize ir apie altorius pirmiausia kalbama kaip apie meninio paveldo objektus. Monografijoje akcentuojami ne tiek vaizduojamieji altorių elementai, kiek retabulų struktūra ir vizualioji dekoru iškalba, kurie iki šiol menkiau tyrinėti.

„Retabulas: XVI–XX a. I pusės altoriai Lietuvoje“ yra pirmoji šios temos monografija Lietuvoje. Pasitelkiant charakteringus pavyzdžius, knygoje ieškoma atsakymo į klausimus: kas būdinga katalikiškosios Europos altorių rengybos tradicijai ir kaip bei kodėl tai pasireiškė Lietuvoje? Viso pasaulio bažnyčiose to paties laikotarpio altoriai yra giminingi. Skiriasi lokaliniai jų ypatumai: tai, ką gali nulemti vietinių dirbtuvių tradicijos, užsakovų galimybės ir skonis. Knygoje chronologine tvarka pristatoma altorių tipologinių schemų kaita, o taip pat aptariami jų statybos vietiniai ypatumai, žinios apie dirbtuves ir meistrus. Monografijoje analizuojamos įvairios retabulų paveldo tyrimo ir apsaugos problemos. Pvz., aptariamas altorių meninio autentiškumo klausimas, nes dauguma Lietuvos retabulų amžių bėgyje buvo perstatyti, sujungiant XVI – XVIII a. detales su XIX–XX a. elementais, senąsias dalis integruojant į naujo altoriaus korpusą. Tad mūsų dienas pasiekę altoriai įvaizdžio prasme yra autentiški, bet fiziniu požiūriu vėlyvesni.

Jovaiša, Liudas, šaltinio publikacijos „Senųjų Jonišio bažnyčios knygų rinkinys“ rankraštis. 2 a. l.

Pirmą kartą pristatomas Šiaulių vyskupijoje esančios Jonišio bažnyčios senųjų knygų rinkinys, kuriame

priskaičiuojama 160 daugiausia religinio pobūdžio leidinių. 2009 m. atrasta biblioteka laikytina vienu didžiausių šventovės turtų, susidariusi iš čia kunigavusių dvasininkų palikimo maždaug per 170 metų (1779–1943). Seniausios jos knygos išspausdintos XVI a. II pusėje, didžioji dauguma – XVIII ir XIX amžiuose. Rinkinyje esama senų ir vertingų, Lietuvoje itin retų, net unikalių spaudinių. Šaltinio publikacijoje pateikiamas leidinių katalogas. Knygų komplektas yra svarbus Jonišio bažnyčios istorijos liudytojas, o gausios proveniencijos ir marginalijos teikia papildomų žinių apie Lietuvos institucijų bei privačių asmenų knygų rinkinius bei skaitymo kultūrą. Rengiama publikacija į mokslinę apyvertą integruoja reikšmingą raštijos paveldo objektą.

Jurkuvienė, Teresė, monografijos „Lietuvių tautinis kostiumas: liaudies drabužių interpretacijos XX amžiuje“ rankraštis. 13 a. l.

Monografijoje tiriamas lietuvių tautinis (nacionalinis) kostiumas, suvokiamas kaip vienas nacionalinės kultūros elementų, atsiradusių remiantis tradicinių liaudies drabužių formos ir funkcijų ypatumais. Apžvelgiamas šimto metų laikotarpis, prasidedantis pirmųjų lietuviškų tautinių kostiumų sukūrimu 1900 m., kurio bėgyje, veikiant besikeičiančioms politinėms, socialinėms, kultūrinėms aplinkybėms, keitėsi kostiumo samprata bei jo meninė forma. Knygą sudaro įvadas, šešios dalys (dvi skirtos tautinio kostiumo fenomeno analizei, keturios – lietuvių kostiumo modelių studijoms), išvados ir įprasti priedai.

Monografijos autorė sukaupė ir panaudojo gausią empirinę medžiagą iš Lietuvos ir kitų šalių, ypač Skandinavijos ir vokiškai kalbančių valstybių, kurių veikla tautinio kostiumo srityje įtakojė didesnę Europos dalį. Naudojantis lyginamąja analize naujai pažvelgta į tautinio kostiumo sampratą universalumo bei jo formų modalumo problemą. Pažymėtina, kad ir Lietuvoje, ir kitose šalyse iki šiol dažniausiai apsiribota savojo nacionalinio kostiumo istorijos tyrimais. Tuo tarpu tautinio kostiumo idėja, kaip daugelis kitų nacionalizmui būdingų reiškinių, pasižymėjo modalumu ir buvo kopijuojama. Liaudies drabužiams būdinga siaura lokalizacija, etninės ir luominės charakteristikos, formų konservatyvumas buvo panaudoti kuriant kostiumą kaip įvaizdį, simbolizuojantį tautos bei nacionalinės valstybės teritoriją, nacijos vienybę, jos istorijos tęstinumą, specifinių nacionalinių vertybių įtvirtinimą modernioje kultūroje. Universalios išvalgos tautinio kostiumo srityje yra būtinos siekiant suvokti šios simbolinę prasmę turinčios aprangos prasmes ir jos konstravimo metodus. Tautinis kostiumas kurtas ir naudotas siekiant lietuvių nacionalinės kultūros pilnatvės bei lygiavertiškumo tarp kitų tautų.

Monografijoje tiriama, kokių idėjų rinkinys sudaro nacionalinio kostiumo koncepcijos turinį, ir kokiais būdais konstruojama jo forma. Tyrime apibendrinti visuotiniai nacionalinio kostiumo tapsmo dėsniumai ir jų šviesoje įvertinta, kaip lietuviški tautinio kostiumo modeliai atliepia bendrąsias europines tendencijas, ir kuo yra saviti.

Tautinio kostiumo fenomenas pasirodė esąs patvarus, gyvybingas, pritaikomas kintančioms sąlygoms. Susiformavo specifinės jo funkcijos, vilkėjimo tradicijos, kostiumų gamybos verslas. Todėl tautinio kostiumo tyrimai turi nemažą praktinę reikšmę: jų rezultatai pravartūs tolesnei šios simbolinės aprangos plėtotei, jos gamybos ypatumų bei reguliavimo galimybių įvertinimui, jie gali įtakoti kostiumo naudojimo praktikų pasirinktis. Šiame kontekste lietuvių nacionalinės aprangos funkcionavimo tyrimai yra aktualūs tiek lietuvių, tiek ir kitų šalių tyrėjams.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, studijos „Kaip Lietuva pasitiko XX amžių: vaizdinė Bažnyčios jubiliejaus refleksija“ rankraštis. 2 a. l.

Studijoje atkreipiamas dėmesys į gausiai išlikusį, tik mūsų kultūros istorijoje dar nepažintą ir neakceptuotą 1901 m. Bažnyčios jubiliejaus memorialinį paveldą (viešus paminklus ar kryžius, medalius bažnyčiose, atliktos išpažinties korteles, antrines relikvijas iš Romos Šv. Petro bazilikos, devocinius paveikslėlius, jubiliejaus proga bažnyčioms dovanotus meno kūrinius ir kt.). Dėl masiškumo, viešumo, įvairovės ir užrašų lietuvių kalba šie meninių požymių turintys objektai tyrime traktuojami kaip sodri, mokslo neekspluatuota istorinės informacijos versmė, liudijanti ne tik pamirštą pasaulinės reikšmės

religinio įvykio sklaidą Lietuvoje, bet ir lietuviybės, draudžiamo lietuvių rašto manifestaciją ir net ontologinę refleksiją, kai Jėzaus gimimo sukaktis ir amžių virsmas kone kiekvieno buvo apmąstoma. Drįstama teigti, kad Lietuvos visuomenė niekada daugiau taip stipriai nereflektavo amžių kaitos, naujojo XX a. pradžią ji suvokė kaip atskaitą, viltingą pradžią ir tai įamžino jubiliejinėmis memorijomis – žinia mums. Tyrime pristatoma daug taip argumentuoti leidžiančių artefaktų, stengiamasi išsiaiškinti jubiliejinio paveldo užsakovus, kūrėjus ar gamintojus, be abejo, įvedama 1900–1901 m. jubiliejaus europinio konteksto.

Stankevičienė, Regimanta, monografijos „Antakalnio Jėzus ir kiti stebuklingojo Jėzaus Nazariečio atvaizdai Lietuvoje“ rankraštis. 27 a. l.

Monografijoje nuodugniai ir problemiška tyrinėjamas tam tikros ikonografijos Kristaus atvaizdo LDK ir jos žemėse fenomenas, apimant visą šio atvaizdo sklaidimo laikotarpį (XVIII–XX a. pr.). Tyrimas parodė, kad basųjų trinitorių (ispaniškosios Švč. Trejybės ordino atšakos) vienuolijos įdiegtas, iš Madride gerbiamos stebuklingosios statulos kilęs atvaizdas, įvardijamas „Jėzumi Nazariečiu“, sudaro didelę Jėzaus temos dailės paveldo dalį. Šio ikonografinio tipo ir jį supusių reiškinių pažinimas įgalina LDK (Lietuvos) meno ir religinės kultūros istoriją papildyti naujais bruožais, aptikti svarbių sąsajų su bendraeuropiniu kontekstu. Lietuviškoje dailėtyroje šis atvaizdas ilgai buvo pristatomas kaip vienas iš tautodailės siužetų, o Jėzaus Kristaus tema (dėl cenzūros sovietmečiu bei kitų dėmesio taškų meno istorijos moksle) vis dar mažai išnagrinėta. Lietuvoje beveik netyrinėta buvo ir Abiejų Tautų Respubliką apėmusioje Šv. Joakimo provincijoje veikusi trinitorių vienuolija, jos palikti pėdsakai sakralinės dailės, bažnyčios ir kultūros gyvenime. Monografija pildo šias spragas. Pasirinktas siauras tyrimo objektas (vienos kilmės ir ikonografijos Jėzaus atvaizdas ir jo sklaida sakralinėje aplinkoje – katalikų ir unitų šventovėse), bet laiko ir erdvės atžvilgiu plačios ribos, daugiaspektė problematika ir multidisciplininė metodologinė prieiga, siejanti dailės, architektūros, dvasingumo ir religinio mentaliteto tyrimų laukus. Pasitelkiama nauja analitiškai susisteminta faktografinė ir kontekstinė šaltinių, literatūros ir tyrimų *in situ* medžiaga. Knygoje pateikiami apibendrinimai ir išvados paremiami tekstus papildančiais duomenų priedais (dvylika įvairių susistemintų lentelių ir dviem atvaizdo pasiskirstymą tirtos teritorijos šventovėse atspindinčiais žemėlapiais). Knygos I dalis skirta Švč. Trejybės vienuolijai, tiriamos atvaizdų grupės originalui Madride, ATR trinitorių provincijai (dėmesį sutelkiant į lietuviškąją jos dalį), jų Jėzaus Nazariečio atvaizdams. Pateikiama atvejo studija apie itin reikšmingą „Antakalnio Jėzus“ pavadinimą įgavusią Antakalnio trinitorių bažnyčios Jėzaus Nazariečio statulą. II dalyje nagrinėjamos su stebuklinguoju Jėzaus Nazariečio atvaizdu sietos Išganytojo kulto formos, kiti Jėzaus Kristaus sampratų katalikiškoje LDK kultūroje svarbūs kontekstai, jų atspindžiai dailėje. III dalyje analizuojama Jėzaus Nazariečio ikonografinio tipo sklaida katalikų ir unitų šventovėse. Knygoje atvaizdo sklaida pristatoma kaip katalikiškojo pamaldumo kultūros reiškiny, LDK pradėtas ir skleistas trinitorių, bet su laiku apėmęs ir kitų Romos katalikų ir graikų apeigų katalikų (unitų) aplinką. Jėzaus Nazariečio atvaizdai bažnyčiose ir su jais susijusios kulto formos laikomos reiškinio pagrindu, o jų pažinimas – prielaidomis tolimesniems šio atvaizdo sklaidos liaudies mene, su *Jėzumi Nazariečiu* susietų pamaldumo tradicijų, jų atspindžių mene tyrimams.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, monografijos „Susimąstęs Kristus: nuo religinio atvaizdo iki tautos simbolio Rūpintojėlio“ rankraštis. 17 a. l.

Monografijoje pirmą kartą išsamiai analizuojamas lietuvių tautos ir Lietuvos simbolis Rūpintojėlis, kurio terminas mokslinėje literatūroje tikslinamas, ir įvedamas naujas šio atvaizdo pavadinimas – Susimąstęs Kristus. Monografijoje tema nagrinėjama keliais probleminiais aspektais: pateikiamos žinios apie Susimąščiusio Kristaus atvaizdų egzistavimą XVI a. – XX a. I pusėje. LDK ir buvusių jos teritorijų bažnyčiose, nagrinėjama šių atvaizdų paplitimas ir paskirtis religiniame gyvenime ir bažnytiniame mene, kaip atvaizdo sampratą įtakojo devocinė literatūra, meditacijų vadovai, Kristaus kančios aprašymai.

Knygoje pateikiama religinio atvaizdo ir sampratos genėzė kaimo kultūros kontekste iki XX a. I pusė, atskleidžiama paskirtis memorialiniuose mažosios architektūros paminkluose. Dalis monografijos teksto skirta Susimąščiusio Kristaus virsmui Rūpintojėliu, jo asociacijų su tautos ar valstybės simboliu susiformavimui XX a. 3–4 deš. ir tolesnei jų plėtotei XX a. II pusėje. Atskleidžiama XX a. II pusės situacija, Rūpintojėlio svarba rezistencijai, sovietinei dailei, Nepriklausomybės atgavimo metu, atvaizdo vartojimo pokyčiai mene, iškeliamos kičo, desakralizacijos ir profanacijos problemos. Monografijoje pateikiamas kompleksinis požiūris į tiriamą objektą, ne tik kaip į artefaktą, bet ir kaip į visuomenės dvasinės raidos, kolektyvinės sąmonės, šalies istorijos liudininką. Pateikta plati Susimąščiusio Kristaus siužeto kūrinių meninė raiška Europos mene sugriaus mitą apie „lietuviškąjį Rūpintojėlį“. Tema aktualizuojama atvaizdo meniškumo tyrimą išplečiant į žymiai platesnį tyrimą: tai ir atvaizdo paskirties kitimas, įvaizdžio istorija, jo prasmų transformacijos tautodailėje ir XX a. pasaulietinėje dailėje. Nors į Susimąščiusio Kristaus atvaizdą Europos mokslininkai atkreipė dėmesį dar XIX a., iš esmės tyrinėtas tik vėlyvųjų viduramžių periodas, o vėlesnėmis epochomis nesidomėta. Kompleksinis tyrimas to paties religinio atvaizdo funkcionavimo, sampratos, meninės raiškos keliuose kultūrinėse epochose ir keliuose kultūros sluoksniuose nebuvo atliktas. Niekas nesidomėjo šio atvaizdo virsmo iš religinio į tautos simbolį, tautos ikoną istorija ir problematika.

Vasiliūnienė, Dalia, studijos „Lietuvos sakralinė auksakalystė XVIII amžiuje“ rankraštis. 2,1 a. l.

Studijoje dėmesys koncentruojamas į vieną įdomiausių, palyginti gausiai išlikusių, vertinimui ir apibendrinimui parankų LDK XVIII a. sakralinės auksakalystės paveldą. Į tyrimą įtraukti ne vien iškiliausi Vilniaus mokyklos dirbiniai, bet ir gausiausiai išlikę tipiniai, taip pat periferinio lygio pavyzdžiai, siekiant atkurti kuo autentiškesnį meninio proceso vaizdą. Tyrimo medžiagoje esama daug menotyros mokslui mažai žinomų, lauko tyrimų metu naujai identifikuotų dailės objektų. Svarbiausias studijos tikslas – išsamiai pristatyti sparčia stilių kaita (nuo brandžiojo baroko iki klasicizmo) pasižymėjusios XVIII a. auksakalystės raidą. Procesas vertinamas istorinių lūžių, socialinių ir kultūrinių pokyčių kontekste, atkreipiamas dėmesys į jų poveikį meninei raiškai ir kokybei. Vilniaus auksakalystės stilių kaitos chronologija lyginama su reikšmingų auksakalystės centrų Europoje (Brugės, Augsburgas, Niurnbergo ir Prūsijos miestų) dirbinių formų raida, konstatuojama lemiamą vokiškos auksakalystės įtaką: stilių kaitos procesų sinchroniškumas, kai kuriais atvejais vėlavimas, kompozicijos ir puošybos motyvų atranka ir perimamumas. Studiją sudaro istorinė apžvalga, sakralinės auksakalystės dirbinių tipologinė charakteristika ir kataloginė iliustracinė dalis. Atliktas tyrimas orientuotas į dailės kūrinių atributavimo ir paveldotyros ekspertizės poreikius.

4. PUBLIKUOTI MOKSLINIŲ TYRIMŲ REZULTATAI

Pateikiami vykdant Programą paskelbtų mokslinių tyrimų rezultatų publikacijų bibliografinis sąrašas su internetinių prieigų (jei jos yra) nuorodomis.

Biomedicinos, fizinių, technologijos ir žemės ūkio mokslų sričių Programų vykdytojai pateikia tik monografijų ir periodiniuose mokslo leidiniuose, turinčiuose cituojamumo rodiklį (angl. Impact Factor), „Web of Science“ duomenų bazėje publikuotų straipsnių bibliografinius aprašus, patentus.

Monografijos:

Mulevičiūtė, Jolita, *Besotis žvilgsnis: Lietuvos dailė ir vizualioji kultūra 1865–1914*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2012, pp. 304, ISBN 978-9955-868-54-5.

Paknys, Mindaugas, *Pažaislio vienuolyno statybos ir dekoravimo istorija*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2013, pp. 320, ISBN 978-9955-868-61-3.

Studijos:

Mulevičiūtė, Jolita, *Vaitkuškis. Grafas Stanislovas Kazimieras Kosakovskis (1837–1905) ir XIX a. mėgėjų fotografija*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Kaunas: Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, 2015, p. 304, ISBN 978-9955-471-53-0.

Kolektyviniai veikalai:

Dailės istorijos studijos, t. 6: *Vaizdo kontrolė*, sudaryt. **Erika Grigoravičienė**, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 334, ISSN 1822-2285, ISBN 978-9955-868-72-9.

Ornamentas: XVI–XX a. I pusės paveldo tyrimai, sudaryt. **Aleksandra Aleksandravičiūtė**, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 456, ISBN 978-9955-868-69-9.

Dailės istorijos studijos, t. 7: *Vaizdų tekstai – tekstų vaizdai*, sudaryt. **Lina Balaišytė, Erika Grigoravičienė**, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016, p. 304, ISSN 1822-2285, ISBN 978-9955-868-87-3.

Dailės kūrinys – istorijos šaltinis, sudaryt. **Skirmantė Smilingytė-Žeimienė**, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016, p. 352, ISBN 978-9955-868-85-9.

Menotyra, t. 19, 2012, Nr. 4: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės architektūra: tekstai ir kontekstai*, sudaryt. **Lina Balaišytė**, Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, p. 53, ISSN 1392-1002.

Menotyra, t. 20, 2013, Nr. 4: *Permaštant sovietmečio ir Šaltojo karo meną bei jo tyrimų paveldą*, sudaryt. Milda Žvirblytė, Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, pp. 105, ISSN 1392-1002.

Menotyra, t. 21, 2014, Nr. 4: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės meno paveldo tyrimai: socialinis aspektas*, sudaryt. **Lina Balaišytė**, Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, pp. 85, ISSN 1392-1002.

Menotyra, t. 22, 2015, Nr. 4: *Migracija ir kultūra*, sudaryt. **Aistė Paliušytė**, Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, pp. 100, ISSN 1392-1002.

Šaltiniai:

Vincentas Juzumas. Žemaičių vyskupijos aprašymas, parengė **Mindaugas Paknys**, Varniai: Žemaičių vyskupijos muziejus, 2013, pp. 1080, ISBN 978-609-95591-0-0.

Pažaislio legendos ir tikrovė: vienuolyno XVIII–XIX a. aprašymai, parengė ir vertė **Paknys, Mindaugas**, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, pp. 232, ISBN 978-9955-868-64-4.

Aldona Liobytė (1915-1985). Korespondencijos fragmentai, sudaryt. **Jankevičiūtė Giedrė**, Gintarė Paškevičiūtė-Breivienė, komentarai (su kitais), Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2015, pp. 462, ISBN 978-9986-39-861-5.

Taikomieji mokslo leidiniai:

Jankevičiūtė, Giedrė, *Lentvario bažnyčia ir jos dekoras 1905–1943*, katalogas, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2012, pp. 158, ISBN 978-609-95148-5-7.

Vasiliūnienė, Dalia, *Lietuvos medinės bažnyčios*, fotografas Raimundas Paknys, Vilnius: R. Paknio leidykla, 2012 (tas pats anglų kalba), pp. 239, ISBN 978-9955-736-43-1.

Vasiliūnienė, Dalia, Jovaiša, Liudas, Pauliukevičiūtė, Rita, „*Jėga ir grožis jo šventovėje...“ (Ps 96,6). Vilniaus arkivyskupijos sakralinės vertybės Bažnytinio paveldo muziejuje*“, sudaryt. **D. Vasiliūnienė**, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2013, pp. 412, ISBN 978-609-95148-6-4.

Laučkaitė, Laima, *Rafaelis Chwolesas. Jeruzalės ieškojimas*, Vilnius: Vilniaus Gaono žydų muziejus, 2013, pp. 272, ISBN 978-9955-767-19-0 / *Rafael Chwoles. The Search for Jerusalem*, Vilnius: Vilna Gaon State Jewish Museum, 2013, pp. 272, ISBN 978-9955-767-20-6, / *Rafaël Chwoles. La recherche de Jérusalem*, Vilnius: Musée National Juifs de Gaon de Vilna, 2013, pp. 272, ISBN 978-9955-767-21-3.

Grigoravičienė, Erika, *Žibuntas Mikšys. Grafika*, Vilnius: Artseria, 2013, pp. 227, ISBN 978-998-671 68-9-1.

Giedrė Jankevičiūtė, Laima Laučkaitė-Surgailienė, *Okupacijos realijos: Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų plakatai Lietuvoje. The Reality of Occupation: Posters in Lithuania During World War I and World War II*, katalogas, Vilnius: Vilniaus grafikos meno centras, 2014, pp. 230, ISBN 978-9955-796-07-7.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, *Vilnius. Topophilia I*. Advokatų kontoros LAWIN meno kolekcija, Vilnius: LAWIN, 2014, pp. 358, ISBN 978-609-95084-6-7.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, *Abrozdėliai: religiniai paveikslėliai su Vaikelio Jėzaus atvaizdu iš kun. Mozės Mitkevičiaus rinkinio: parodos katalogas*, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2014, pp. 93, ISBN 978-609-8151-02-2.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, *Vilnius. Topofilia II*, Vilnius: Valiunas Ellex, 2015, pp. 286, lygiagr. tekstas anglų k., ISBN 978-609-95084-7-4.

Grigoravičienė, Erika, Aistė Kisarauskaitė, *Vincas Kisarauskas. Pasvirimas į ateitį*, Vilnius: Interse, 2015, pp. 216, ISBN 978-9955-548-49-2.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, *Susimąstęs Kristus: nuo religinio atvaizdo iki tautos simbolio Rūpintojėlio*: parodos katalogas, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2015, pp. 138, ISBN 978-609-8151-03-9.

Vasiliūnienė, Dalia, Urbonienė, Skaidrė, *Ne vien Dangus* [advokatų kontoros „Valiunas Ellex“ meno kolekcija], sudaryt. **Dalia Vasiliūnienė**, Vilnius: Valiunas Ellex, 2016, pp. 376, lygiagr. tekstas anglų k. – ISBN 978-609-95084-8-1.

Straipsniai:

1. Tema: LDK dailės istorijos tyrimai

Balaišytė, Lina, Valdovo pašlovinimui, šlovintojo atminimui: Augusto III iškilmės Vilniuje, *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 65–66: *Lietuvos kultūros karališkasis dėmuo: įvaizdžiai, simboliai, relikvai*, sudaryt. Jolita Liškevičienė, Sigita Maslauskaitė, Gabija Surdokaitė, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2012, p. 307–318, ISSN 1392-0316.

Balaišytė, Lina, „Marcijono Mykolo Oginskio dorybių portretas“: apie didiko vaizdinį XVIII a. proginėje architektūroje, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2012, t. 19, Nr. 4, p. 301–309, ISSN 1392-1002.

Balaišytė, Lina, Bažnytinės procesijos: istorinė studija apie vaizdus ir daiktus [rec.], *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2013, t. 20, Nr. 1, p. 84–87, ISSN 1392-1002.

Balaišytė, Lina, XVIII a. dvaro tapytojų laišakai: apie dailininko savimonę ir statusą, *Senoji Lietuvos literatūra*, sudaryt. Živilė Nedzinskaitė, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2014, t. 37, p. 259–277, ISSN 1822-3656.

Balaišytė, Lina, Visuotiniam džiaugsmui, valdančiųjų garbei: fejerverkai XVIII amžiuje, *XVIII amžiaus studijos*, t. 1: *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė: tarp tradicijų ir naujovių*, sudaryt. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2014, p. 312–339, ISBN 978-9955-847-86-1, ISSN 2351-6968.

Balaišytė, Lina, Vadovas po Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę: buvusios valstybės palikimo atradimai, *Lietuvos istorijos metraštis*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2014, t. 1, p. 174–179, ISSN 0202-3342.

Balaišytė, Lina, Dailė ir komercija: apie XVIII a. dailininko darbą ir užmokesčius, *XVIII amžiaus studijos*, t. 2: *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Valstybė. Kultūra, Edukacija*, sudaryt. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2015, p. 341–354, ISBN 978-

9955-847-86-1, ISSN 2351-6968.

Balaišytė, Lina, Elzbieta Oginskytė-Puzinienė: mokslo mecenatės portretas, *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje. Kultūrinės veiklos pėdsakais*. 2, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2015, p. 265–287, ISBN 978-609-8183-01-6.

Balaišytė, Lina, Visuomenės permainų ženklai XVIII a. antrosios pusės iškilmėse, *XVIII amžiaus studijos*, t. 3: *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Iššūkiai. Laimėjimai. Netektys*, sudaryt. Ramunė Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2016, p. 108–126, ISSN 2351-6968, ISBN 978-609-8183-16-0.

Kaladžinskaitė, Auksė, Витебский костёл святого Антония: история и архитектура (новые открытия), *Віцебскія старажытнаці: матэрыялы навук. канф.*, Мінск: Нацыянальная бібліятэка Беларусі, 2013, с. 139–147, ISBN 978-985-7039-10-4.

Kaladžinskaitė, Auksė, Rudaminos Švč. Trejybės bažnyčios statyba XVIII a. ir naujas vardas LDK architektūros istorijoje, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2014, t. 21, Nr. 1, p. 53–64, ISSN 1392-1002, <http://www.lmaleidykla.lt/publ/1392-1002/2014/1/53-64.pdf>

Paknys, Mindaugas, Šv. Kazimiero koplyčios karalių skulptūros: ką apie jas žinome? *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 65–66: *Lietuvos kultūros karališkasis dėmuo: įvaizdžiai, simboliai, relikvai*, sudaryt. Jolita Liškevičienė, Sigita Maslauskaitė, Gabija Surdokaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2012, p. 143–165, ISSN 1392-0316.

Paknys, Mindaugas, Vienuolių pareigos Pažaislio kamaldulių vienuolyne 1718–1756 m., *Bažnyčios istorijos studijos*, t. 5: *Religinės bendrijos Lietuvos istorijoje: gyvenimas ir tapatybė*, sudaryt. Liudas Jovaiša, Vilnius: Lietuvos katalikų mokslo akademija, 2012, p. 231–280, ISSN 1392-0502.

Paknys, Mindaugas, Wczesny okres chrystianizowania się Wielkiego Księstwa Litewskiego (koniec XIV w. – pierwsza połowa XVI w.), *Dzieje chrześcijaństwa na Litwie*, pod red. V. Ališauskasa, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 2014, p. 56–101, ISBN 978-83-06-03345-8.

Paknys, Mindaugas, Kandidatai į kamaldulius: priėmimo į noviciatą XVIII a. viduryje Pažaislyje praktika, *Pažaislio vienuolyno 350 metų istorija*, sudaryt. Mindaugas Paknys, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 283–303, ISBN 978-9955-868-67-5.

Paknys, Mindaugas, Žemaitijos bažnyčių dailė ir architektūra Vincento Juzumo „Žemaičių vyskupijos aprašyme“, *Bažnyčios istorijos studijos*, t. 7, sudarė Liudas Jovaiša, Vilnius: Lietuvių katalikų mokslo akademija, 2014, p. 181–194, ISSN 1392-0502.

Paknys, Mindaugas, Eustachijus Tiškevičius – Lietuvos vienuolynų tyrėjas, *Eustachijus Tiškevičius: darbai ir kontekstai*, sudaryt. Žygfintas Būčys ir Reda Griškaitė, Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, 2014, p. 131–143, ISBN 978-609-8039-55-9.

Paknys, Mindaugas, Imiona zakonne kamedułów prowincji polsko-litewskiej w XVII i XVIII

w., *Kameduli w Warszawie 1641-2016. 375 lat fundacji eremu na Bielanach*, pod red. K. Guttmejera i A. S. Czyż, Warszawa: Miasto stołeczne Warszawa, 2016, p. 433–448, ISBN 978-83-63269-30-2.

Paliušytė (Lugovojienė), Aistė, XVII–XVIII a. LDK kultinių atvaizdų sklaida: vizitacijų duomenys, *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 69: *Kultiniai atvaizdai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: importas ir sklaida*, sudaryt. Tojana Račiūnaitė, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2013, p. 23–45, ISBN 978-609-447-109-4.

Paliušytė (Lugovojienė), Aistė, Direktyvos dailininkams XVIII a. Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, *Dailės istorijos studijos*, t. 6: *Vaizdo kontrolė*, sudaryt. Erika Grigoravičienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 63–81, ISBN 978-9955-868-72-9.

Paliušytė (Lugovojienė), Aistė, Dailininkai XVIII a. Radvilų dvare, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2014, t. 22, Nr. 4, p. 289–303, ISSN 1392-1002. <http://www.lmaleidykla.lt/publ/1392-1002/2014/4/289-303.pdf>

Paliušytė (Lugovojienė), Aistė, XVIII a. LDK dailininko savimonė: Antano Grušėckio atvejis, *Tarp Vilniaus ir Minsko: Lietuvos–Baltarusijos pasienio istorinis-kultūrinis paveldas*, sudaryt. Basia Nikiforova, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 90–111, ISBN 978-9955-868-71-2.

Paliušytė (Lugovojienė), Aistė, Dailininkų mobilumas XVIII a. Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: Jeronimo Florijono Radvilos dvaro pavyzdys, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2015, t. 23, Nr. 4, p. 273–289, ISSN 1392-1002.

2. Tema: Naujausiųjų laikų Lietuvos dailės raidos tyrimai

Grigoravičienė, Erika, Vaizdinis posūkis dailėtyroje, *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 64: *Vizualioji kultūra: problemos ir interpretacijos*, sudaryt. Monika Saukaitė, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2012, p. 11–19, ISBN 978-609-447-049-3.

Grigoravičienė, Erika, Leviatano išlikimas: politinė ikonografija ir bjaurasties estetika vėlyvojo sovietmečio Lietuvos tapyboje, *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 65–66: *Lietuvos kultūros karališkasis dėmuo: įvaizdžiai, simboliai, reliktai*, sudaryt. Jolita Liškevičienė, Sigita Maslauskaitė, Gabija Surdokaitė, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2012, p. 435–455, ISBN 978-609-447-068-4.

Grigoravičienė, Erika, Brutali erotika ir reikšminga forma: Vinco Kisarausko kūrybos epizodas, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2013, t. 20, Nr. 4, p. 342–358, ISSN 1392-1002.

Grigoravičienė, Erika, Vaizdas ir žodis šiuolaikinėje dailėje, *Dailės istorijos studijos*, t. 6: *Vaizdo kontrolė*, sudaryt. Erika Grigoravičienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 266–288, ISBN 978-9955-868-72-9 .

Grigoravičienė, Erika, XX a. II pusės – XXI a. Lietuvos kultūros istorija / *Dailė, Modernaus meno centras*, 2015, <http://www.mmcentras.lt/kulturos-istorija/kulturos-istorija/6871> (8, 5 a. 1.).

Grigoravičienė, Erika, Vaizdas, žodis ir vaizdinys šiuolaikiniame mene, *Dailės istorijos studijos*, t. 7: *Vaizdų tekstai - tekstų vaizdai*, sudaryt. Lina Balaišytė, Erika Grigoravičienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016, p. 235–267, ISBN 978-9955-868-87-3.

Jankevičiūtė, Giedrė, Vaicekauskas Mikas, Omnipotent Tradition. The Illustrations of Kristijonas Donelaitis's Poem *Metai* and the Creation of a Visual Canon, *Variants. The Journal of the European Society for Textual Scholarship*, vol. 10 (ed. Wim van Mierlo), 2013, p. 211–234, ISBN 978-90-420-3632-1; E-Book ISBN 978-94-012-0902-1; ISSN 1573-3084 (50 proc. publikacijos).

Jankevičiūtė, Giedrė, Lithuanian Art History under Nazi Occupation: Mikalojus Vorobjovas (1903–1954) and his views on the Vilnius Baroque School, *Art history in the occupied territories (1939–1945): discourses, structures, practices*, sudaryt. Magdalena Bushart, Agnieszka Gašior, Alena Janatkova, Böhlau Verlag, 2016, p. 239–253, ISBN 978-3-412-50168-6.

Jankevičiūtė, Giedrė, Manifestations of Futurism in Lithuanian Visual Art of the 1920s, *International yearbook of Futurism studies*, t. 6, sudaryt. Günter Berghaus, De Gruyter, 2016, p. 169–197, ISBN 978-3-11-046253-1, ISSN 2192-0281.

Jankevičiūtė, Giedrė, Nacių okupuotos Lietuvos dailė kaip kasdienybės istorijos šaltinis, *Dailės kūrinys – istorijos šaltinis*, sudaryt. Skirmantė Smilingytė-Žeimienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016, p. 276–318, ISBN 978-9955-868-85-9.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Art Nouveau in Vilnius. *Baltische Seminare*, Bd. 18: *Jugendstil im Baltikum*, herausgegeben von Alexander Knorre, Lüneburg: Verlag Carl-Schirren-Gesellschaft e. V., 2012, p. 223–248, ISBN 978-3-923149-60-5.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Žydo stereotipas XX a. pradžios Vilniaus žurnalinėje grafikoje, *Vilniaus kultūrinis gyvenimas. Tautų polilogas 1900–1945*, sudaryt. Alma Lapinskienė, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2012, p. 43–54, ISBN 978-609-425-098-9.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Crossing 'Alien' National Boundaries: on the Research of the Identity of Vilnius Art, *Centropa. A Journal of Central European Architecture and Related Arts* (New York), editor Dora Wiebenson, 2015, Vol. 15, No 3, September, p. 234–241, ISSN 1532-5563.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Art at the Opposite Side of the Front: German Artists in Ober Ost in World War I, *Muzeja raksti* 6, sudaryt. Gundega Cēbere, Rīga: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs, 2015, p. 213–224, ISBN 978-9934-8474-7-9.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Spalvoti Arnoldo Cveigo Vilniaus karoliai, *Dailės istorijos studijos*, t. 7: *Vaizdų tekstai – tekstų vaizdai*, sudaryt. Lina Balaišytė, Erika Grigoravičienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016, p. 110–134, ISSN 1822-2285, ISBN 978-

9955-868-87-3.

Mulevičiūtė, Jolita, Kova dėl vaizduotės: vizualinė Rusijos imperijos propaganda Šiaurės Vakarų krašte, *Lietuvių katalikų mokslo akademijos metraštis*, 2014, t. 38, p. 123–140, ISSN 1392-0502.

Mulevičiūtė, Jolita, Apie britus Lietuvoje, arba Williamo Henry'o Langhorne'o kelionė į Veprius, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2015, t. 22, nr. 4, p. 306–321, ISSN 1392-1002.

Mulevičiūtė, Jolita, Stebėtojas, *Algimantas Kunčius. Vaizdaraščiai: parodos katalogas*, sudaryt. Ieva Mazūraitė-Novickienė, Vilnius: Nacionalinė dailės galerija, 2015, p. 27–45, ISBN 978-609-426-064-3.

Mulevičiūtė, Jolita, Vilniaus interjerų apdailos enciklopedija [D. Klajumienės knygos *Vilniaus gyvenamųjų namų interjerų dekoru elementai: nuo klasicizmo iki moderno* recenzija], *Knygų aidai*, 2016, Nr. 3, p. 14–23, ISSN 2029-7238.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Zenonas Varnauskas ir Kauno tekstilės mokykla, *Acta Academiae Artium Vilnensis*, kn. 70: *Asmenybė ir laikas Kauno dailės istorijoje*. Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2013, p. 9–28, ISSN 1392–0316.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Senoji Lietuvos tekstilė: meninių bruožų metmenys, *Muziejinių eksponatų priežiūra*, kn. 3: *Muziejinės tekstilės konservavimas ir restauravimas*, Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2013, p. 13-43, ISBN 9786-0995-0291-5.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Gyvenamieji tarpukario interjerai: tarp idealo ir galimybių, *Acta Academiae Artium Vilnensis*, kn. 70: *Pasaulietiniai interjerai: Idėja, dekoras, dizainas*, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2014, p. 216–235, ISSN 1392-0316.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Liaudies tekstilės raštų interpretacijos XX a. pirmosios pusės dekoratyvinėje Lietuvos dailėje, *Ornamentas: XVI–XX a. I pusės paveldo tyrimai*, sudaryt. Aleksandra, Aleksandravičiūtė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 379–402, ISBN 948-9955-868-69-9.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Etnografinė lėlių kompozicija: žaislas, suvenyras, šalies reprezentavimo priemonė, *Dailės kūrinys – istorijos šaltinis*, sudaryt. S. Smilingytė-Žeimienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016, p. 319–341, ISBN 978-9955-868-85-9.

Šatavičiūtė-Natalevičienė, Lijana, Parodos pėdsakai: tekstai apie 1934–1935 m. lietuvių ir estų tradicinių amatų parodas Jungtinėse Amerikos Valstijose, *Dailės istorijos studijos*, t. 7: *Vaizdų tekstai – tekstų vaizdai*, sudaryt. Lina Balaišytė, Erika Grigoravičienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016, p. 166–187, ISSN 1822-2285 ISBN 978-9955-868-87-3.

Šatavičiūtė-Natalevičienė, Lijana, XX a. Lietuvos tekstilė, *Absoliuti tekstilė. Nuo ištakų iki XXI amžiaus*, sudaryt. E. G. Bogdaniienė, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2016, p. 109–135, ISBN 978–609–447–147–6.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, XX a. II pusės – XXI a. Lietuvos kultūros istorija/*Taikomoji dailė, Modernaus meno centras*, 2015, <http://www.mmcentras.lt/kulturos-istorija/kulturos-istorija/6871> (14 a. 1.).

Širkaitė, Jolanta, Karalinavo dvaras, jo gyventojai ir svečiai, *Tarp Vilniaus ir Minsko: Lietuvos-Baltarusijos pasienio istorinis-kultūrinis paveldas*, sudaryt. Basia Nikiforova, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 145–168, ISBN 978-99-55-868-71-2.

Aleksandravičiūtė Aleksandra, Modernizmas ir postmodernizmas Lietuvos keramikoje: Juozo Adomonio kūryba, *Seirijų praeitis ir dabartis*, t. 1, sudaryt. Lionė Lapinskienė, Vilnius: Gimtasis žodis, 2013, p. 502–514, ISBN 978-9955-16-499-9, ISBN 978-9955-16-498-2.

Jurkuvienė, Teresė, Sukurti „lietuvišką madą“, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslo akademija, 2013, t. 20, Nr. 1, p. 67–79, ISSN 1392-1002.

Jurkuvienė, Teresė, Ornamentas tautiniame kostiume, *Ornamentas: XVI–XX a. I pusės paveldo tyrimai*, sudaryt. Aleksandra, Aleksandravičiūtė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 403–444, ISBN 978-9955-868-69-9.

Jurkuvienė, Teresė, Gražioji lietuvaitė, *Liaudies kultūra*, 2015, Nr. 6, p. 31–44, ISSN 0236 - 0551.

3 tema: Lietuvos sakralinė dailė

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, Šiaurės renesansas Vilniaus mieste. Sienų tapybos ornamentika, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2012, t. 19, Nr. 1, p. 1–17, ISSN 1392-1002.

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, Teorinės ornamentikos tyrimų prieigos: nuo Imanuelio Kanto iki Jurgio Baltrušaičio, *Ornamentas: XVI–XX a. I pusės paveldo tyrimai*, sudaryt. Aleksandra Aleksandravičiūtė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 10–32, ISBN 978-9955-868-69-9.

Aleksandravičiūtė Aleksandra, Stilizacija: plastinė vaizdo savikontrolė, *Dailės istorijos studijos*, t. 6: *Vaizdo kontrolė*, sudaryt. Erika Grigoravičienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 200–219, ISBN 978-9955-868-72-9

Giniūnienė, Asta, Pranciškaus Smuglevičiaus paveikslas „Šv. arkangelas Mykolas“ ir kitos Palomenės bažnyčios dailės vertybės, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2015, t. 22, Nr. 1, p. 24–44, ISSN 1392-1002.

Giniūnienė, Asta, XIX a. koplytėlės su Viešpaties kančios kelio skulptūromis Žemaičių vyskupijoje, *Kryždirbystė Žemaitijoje*, sudaryt. Teresė Jurkuvienė, Vilnius: Lietuvos liaudies kultūros centras, 2015, p. 61–84, ISBN 978-609-8166-01-9.

Giniūnienė, Asta, Apie Geidžių procesijų altorėlio kilmę ir paveikslų ikonografiją, *Kultūros paminklai*, Vilnius: Savastis, 2015, Nr. 19, p. 134–144, ISSN 1392–155X.

Giniūnienė, Asta, Nauji duomenys apie Upytės Šv. Karolio Boromiejaus, Krekenavos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų ir Laukuvos Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčių dailės vertybes“, *Kultūros paminklai*, Vilnius: Savastis, 2015, Nr. 19, p. 192–202, ISSN 1392–155X.

Giniūnienė, Asta, Vieno biblinio ciklo kilmės ir ikonografijos paieškos, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2016, t. 23, Nr. 1, p. 1–21, ISSN 1392-1002.

Giniūnienė, Asta, Vienuolijų šventųjų ir Abiejų Tautų Respublikos globėjų paveikslai Jonišio Šv. Jokūbo bažnyčioje, *Dailės kūrinys – istorijos šaltinis*, sudaryt. Skirmantė Smilingytė-Žeimienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016, p. 175–199, ISBN 978-9955-868-85-9.

Giniūnienė, Asta, Nauji duomenys apie Varnių Šv. Petro ir Pauliaus ir Šv. Aleksandro bažnyčių dailės vertybes, *Kultūros paminklai*, Vilnius: Savastis, 2016, Nr. 20, p. 192–223, ISSN 1392–155X

Jovaiša, Liudas, Vilniaus arkivyskupijos istorijos bruožai, „*Jėga ir grožis jo šventovėje ...*“ (Ps 96,6). *Vilniaus arkivyskupijos sakralinės vertybės Bažnytinio paveldo muziejuje*, sudaryt. Dalia Vasiliūnienė, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2012, p. 15–27, ISBN 978-609-95148-6-4.

Jovaiša, Liudas, Žemaičių vyskupijos administracinė struktūra (Ganytojai; Vyskupu rezidencijos; Katedros; Kapitula; Seminarija; Parapijos); Katalikiška kasdienybė (Eucharistija ir Sakramentai; Tikėjimo mokslas ir Dievo žodis; Maldingo gyvenimo tradicijos; Laidojimo papročiai); Religinės bendruomenės (Vienuolijos; Brolijos), *Žemaičių vyskupijos istorija ir paveldas*, sudaryt. Lijana Birškytė-Klimienė, Diana Streikuvienė, Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, 2015, p. 28–102, 114, 128–131, 144, 154–157, 240, 258–259, 263–269, 310–312, 320–321, 336.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Apie Gailestingojo Jėzaus paveikslą raudonosios ir rudosios okupacijų kryžkelėje, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2012, t. 19, Nr. 1, p. 62–75, ISSN 1392–1002.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Nueinančios epochos ženklas: polichrominis Lietuvos bažnyčių interjero dekoras, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslo akademija, 2013, t. 20, Nr. 1, p. 37–49, ISSN 1392-1002.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Apie šv. Jeronimo atvaizdus ir jų ištakas Lietuvoje, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslo akademija, 2014, t. 21, Nr. 1, p. 14–33, ISSN 1392-1002.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Atminimas didžio jubilejaus, arba kaip lietuviai pasitiko XX amžių, *Dailės kūrinys – istorijos šaltinis*, sudaryt. Skirmantė Smilingytė-Žeimienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016, p. 200–323, ISBN 978-9955-868-85-9.

Skirmantė Smilingytė-Žeimienė, XIX a. pab. – XX a. pr. lietuviški religiniai paveikslėliai ir jų

leidėjas Juozapas Angrabaitis (1859–1935), *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2016, Nr. 1, p. 51–67, ISSN 1392-1002, ISSN 2424-4708

Stankevičienė, Regimanta, Pivašiūnų Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios architektūra ir dailė, *Pivašiūnai: gyvenvietė, bažnyčia, Dievo Motinos paveikslas*, sudaryt. Klaudijus Driskius, Vilnius: Tautos paveldo tyrimai, 2013, p. 49–83, 244–250, ISBN 978-609-95156-4-9. http://www.pivasiunai.lt/pdf/PIVASIUNAI_albumas2013.pdf

Stankevičienė, Regimanta, XVII a. – XVIII a. I ketvirčio Lietuvos bažnyčių paveikslų aptaisai ir jų ornamentika, *Ornamentas: XVI–XX a. I pusės paveldo tyrimai*, sudaryt. Aleksandra Aleksandravičiūtė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 61–118, ISBN 978-9955-868-69-9.

Stankevičienė, Regimanta, Stebuklingojo trinitorių Jėzaus atvaizdo sklaidos XVIII–XX a. Baltarusijos (ir Lietuvos) šventovėse ypatumai, *Tarp Vilniaus ir Minsko: Lietuvos–Baltarusijos pasienio istorinis–kultūrinis paveldas*, sudaryt. Basia Nikiforova, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 112–144, ISBN 978-9955-868-71-2.

Stankevičienė, Regimanta, Daujėnų Jėzaus Vardo bažnyčios istorija, architektūra ir dailė, *Lietuvos valsčiai*, kn. 29: *Daujėnai*, sudaryt. Antanas Šimkūnas, Vilnius: Versmė, 2015, p. 481–506, 1138–1139, ISBN 978-609-8148-20-6.

Stankevičienė, Regimanta, Daujėnų parapijos Porijų Šv. Augustino koplyčios istorija, architektūra ir dailė, *Lietuvos valsčiai*, kn. 29: *Daujėnai*, sudaryt. Antanas Šimkūnas, Vilnius: Versmė, 2015, p. 507–519, 1138, ISBN 978-609-8148-20-6.

Stankevičienė, Regimanta, Trinapolio trinitorių bažnyčios meninis inventorių ir jo paveldas, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2016, t. 23, Nr. 1, p. 35–50, ISSN 1392-1002.

Surdokaitė, Gabija, Caro valdžios nurodymai dėl kryžių statymo XIX a. pabaigoje, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2012, t. 19, Nr. 1, p. 37–46, ISSN 1392-1002. <http://maleidykla.lt/publ/1392-1002/2012/1/menotyra2012-1-3.pdf>

Surdokaitė, Gabija, Krzyże w guberni suwalskiej w XIX w.: między tradycją a dyktatem władzy, *Zarządzanie w Kulturze*, red. Ewa Kocój, Emil Orzechowski, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2012, Nr 13, z. 3, p. 239–262, ISSN 1896-8201. <http://www.ejournals.eu/Zarzadzanie-w-Kulturze/Tom-13-2012/13-3-2012/art/176/> [paskelbta 2012-11-22]

Surdokaitė, Gabija, O znaczeniu pewnego wizerunku w życiu religijnym i sztuce: Chrystus Frasobliwy – jego funkcja i miejsce, *Zarządzanie w Kulturze*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2013, Nr 14, z. 2, red. Ewa Kocój, p. 121–138, ISSN 1896-8201. <http://www.ejournals.eu/Zarzadzanie-w-Kulturze/Tom-14-2013/14-2-2013/art/149/> [paskelbta 2013-07-10]

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Understanding the image of Christ in Distress in Lithuanian folk

culture: the conceptions of passion, sin and prefiguration of prophet Jeremiah, *Zarządzanie w Kulturze*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2014, t. 15, z. 3, red. Ewa Kocój, Emil Orzechowski, p. 287–302, ISSN 1896-8201, e-ISSN 2084-3976. <http://www.ejournals.eu/Zarządzanie-w-Kulturze/Tom-15-2014/15-3-2014/> [paskelbta 2014-09-17]

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Auginis ornamentas XVIII a. audiniuose: kilmė, motyvai, mados, *Ornamentas: XVI–XX a. I pusės paveldo tyrimai*, sudaryt. Aleksandra, Aleksandravičiūtė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 162–192, ISBN 978-9955-868-69-9.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, XVI–XVIII a. religiniai paminklai LDK: dokumentų liudijimai, paminklų funkcijos ir paplitimas, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2015, t. 22, Nr. 1, p. 45–72, ISSN1392-1002. <http://maleidykla.lt/publ/1392-1002/2015/1/45-72.pdf>

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Kryždirbystė XIX a. Žemaičių vyskupijoje: carinės valdžios diktato akivaizdoje, *Kryždirbystė Žemaitijoje*, sudaryt. Teresė Jurkuvienė, Vilnius: Lietuvos liaudies kultūros centras, 2015, p. 7–59, ISBN 978-609-8166-01-9.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Nauji duomenys apie Vilniaus Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo bažnyčios paveikslus, *Kultūros paminklai*, Vilnius: Savastis, 2016, t. 20, p. 224–229, ISSN 1392–155X.

Vasiliūnienė, Dalia, Vilniaus sakralinė auksakalystė Bažnytinio paveldo muziejuje Įspūdžiai aplankius parodą (2011), *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2012, t. 19, Nr. 1, p. 77–82, ISSN 1392-1002.

Vasiliūnienė, Dalia, Ornamento kaita XVIII a. Lietuvos sakralinėje auksakalystėje, *Ornamentas: XVI–XX a. I pusės paveldo tyrimai*, sudaryt. Aleksandra Aleksandravičiūtė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 119–161, ISBN 978-9955-868-69-9.

Vasiliūnienė, Dalia, Kaip dailės kūrinys tampa istorijos šaltiniu, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2014, t. 21, Nr. 1, p. 75–77, ISSN-1392-1002 (tas pats: Recenzija „Mokslinė konferencija „Dailės kūrinys – istorijos šaltinis“ leidinyje *Sovijus*, 2014, t. 2, Nr. 1, p. 207–208, ISSN 2351-471X.

Vasiliūnienė, Dalia, Astos Giniūnienės knygos „Kryžiaus kelias Lietuvoje XVIII a. antroje pusėje – XX a. pradžioje. Sklaida ir raiška“ recenzija, *Menotyra*, 2014, t. 21, Nr. 4, p. 342–345, ISSN 1392-1002.

Vasiliūnienė, Dalia. Liturginiai indai ir reikmenys – istorijos šaltiniai, *Dailės kūrinys – istorijos šaltinis*, sudaryt. Skirmantė Smilingytė-Žeimienė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016, p. 102–125, ISBN 9789955868859.

Vasiliūnienė, Dalia, Tojanos Račiūnaitės knygos „Atvaizdo gyvastis. Švč. Mergelės Marijos stebuklingųjų atvaizdų patirtis Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVII–XVIII a.“ recenzija, *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2016, t. 23, Nr. 1, p. 53–55, ISSN 1392-1002.

5. REZULTATŲ SKLAIDA

Pateikiamas vykdant Programą naudotų jos rezultatų viešinimo ir populiarinimo priemonių sąrašas (tai, kas nepateikta dalyje „Publikuoti mokslinių tyrimų rezultatai“). Pateikiami tikslūs sklaidos priemonių bibliografiniai ar kitokie duomenys (pvz., konferencijos pavadinimas, pobūdis – tarptautinė, Lietuvos, mokslinė, populiarinimo ar kt. – vieta, laikas, dalyvių skaičius ir kt.).

Surengta konferencijų:

Lietuvos mokslinė konferencija *Vaizdo kontrolė*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2013 10 24–25, rengėjai **Erika Grigoravičienė, Jolita Mulevičiūtė**.

Lietuvos mokslinė konferencija *Dailės kūrinys – istorijos šaltinis*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2013 12 04, rengėja **Skirmantė Smilingytė-Žeimienė**.

Tarptautinė mokslinė konferencija *Pažaislio vienuolyno 350 metų istorija*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014 11 03, rengėjas **Mindaugas Paknys**.

Lietuvos mokslinė konferencija *Vaizdų tekstai – tekstų vaizdai: dailės kūrinys kaip vaizdinys ir aprašymas*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2015 10 02, rengėjai **Mindaugas Paknys, Erika Grigoravičienė**.

Lietuvos mokslinė konferencija „*Excellentia virtutum*“: šventieji Lietuvos kultūroje. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2015 10 23, rengėja **Asta Giniūnienė**.

Pranešimai konferencijose:

2012 m.

Balaišytė, Lina, Visuotiniam džiaugsmui, valdančiųjų garbei: fejerverkai XVIII amžiaus miesto šventėse, Lietuvos mokslinė konferencija *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVIII amžiuje: miestai ir miesteliai*, Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2012 09 27–28.

Balaišytė, Lina, XVIII a. dvaro dailininko laišakai, Lietuvos mokslinė konferencija *Naujausi lituanistikos atradimai ir šiuolaikinė istorinė vaizduotė*, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2012 11 23.

Jankevičiūtė, Giedrė, M. Vaicekaskas (LLTI), Omnipotent Tradition. Illustrations to the Poem The Seasons (Metai) by Kristijonas Donelaitis, Tarptautinė 8-oji Europos tekstologų asociacijos konferencija *Inter National and Inter Disciplinary Aspects of Scholarly Editing*, Bern, 2012 02 15–18.

Jankevičiūtė, Giedrė, Lithuanian Art History under Nazi Occupation: Nikolaj Worobiow and His Views on the Vilnius Baroque School, Tarptautinė mokslinė konferencija *Art History in the Occupied Territories (1939–1945): discourses, structures, practices*, Berlin: Technische Universität Berlin, Institut für Kunstwissenschaft und Historische Urbanistik und GWZO (Leipzig), 2012 04 27–29.

Jankevičiūtė, Giedrė, Dailės kūryba mirties akivaizdoje: Vilniaus, Kauno, Rygos getų kasdienybė Antrojo pasaulinio karo metų mene, Lietuvos mokslinė AICA Lietuvos skyriaus ir VDA konferencija *Mano teritorijos: moteriškoji kūrybos erdvė*, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2012 11 09.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Zenonas Varnauskas ir Kauno tekstilės mokykla, Lietuvos mokslinė konferencija „Asmenybė ir laikas Kauno meno istorijoje“, skirta Kauno meno mokyklos 90-mečiui, Kaunas: Vilniaus dailės akademija, Kauno dailės fakultetas, 2012 05 31.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Lietuvos taikomoji dailė pasaulinėje parodoje Paryžiuje. Skaitymai, skirti 1937 m. Paryžiaus pasaulinės parodos „Menas ir technika šiuolaikiniame gyvenime“ 75-mečiui, Kaunas: Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, 2012 12 14. Pranešimas publikuotas: *Kauno diena*, 2013 01 05 („Pasaulį graudino Rūpintojėlis“, p. 25–26):http://issuu.com/diena/docs/2013-01-05_kauno_diena?mode=window.

2013 m.

Balaišytė, Lina, Šventės ir valdžia: Oginskių politinės veiklos paraštėse, Tarptautinė mokslinė konferencija *Kunigaikščių Oginskių politinė, kultūrinė veikla: praeities refleksijos, ateities perspektyvos*, Vilnius: Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus, Lietuvos edukologijos universitetas, 2013 10 18.

Mulevičiūtė, Jolita, Parodyti ir įrodyti: imperinės ideologijos vizualizavimo būdai Šiaurės Vakarų krašte“, Tarptautinė mokslinė konferencija *1863-1864 m. sukilimas ir jo vieta Vidurio ir Rytų Europos tautų kolektyvinėje atmintyje*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2013 09 13.

Natalevičienė, Lijana, Tarpukario gyvenamieji interjerai: tarp idealo ir galimybių, Tarptautinė mokslinė konferencija *Pasaulietiniai interjerai. Idėja, dekoras, dizainas*. Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2013 05 09–10.

Paknys, Mindaugas, Žemaitijos bažnyčių dailė ir architektūra Vincento Juzumo *Žemaičių vyskupijos istorijoje*“, Lietuvos mokslinė konferencija *Žemaičių krikštui 600 metų*, Telšiai, 2013 08 02.

Paliušytė (Lugovojienė) Aistė, Direktyvos dailininkams ir dailės vartotojas XVIII a. Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, Lietuvos mokslinė konferencija *Vaizdo kontrolė*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2013 10 24.

Grigoravičienė, Erika, Vaizdas ir žodis šiuolaikiniame dailėje, Lietuvos mokslinė konferencija *Vaizdo kontrolė*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2013 10 25.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Istorinė atmintis ir modernizmo ženklai nacionalinio

sajūdžio laikotarpio interjeruose (XX a. pirmoji pusė), Lietuvos mokslinė konferencija *Nuo pramonės revoliucijos – modernizmo epochos link*, skirta Europos paveldo dienoms „Epochos ženklai“, Panevėžys: Panevėžio miesto dailės galerija, 2013 09 13.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Etnografinė lėlių kompozicija: suvenyras, šalies reprezentavimo priemonė (XX a.)“, Lietuvos mokslinė konferencija *Dailės kūrinys – istorijos šaltinis*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2013 12 04.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Epochos atspindžiai ir tapatumo paieškos XX a. I pusės interjeruose, Respublikinis paveldosaugininkų seminaras, Kultūros paveldo departamentas prie LR Kultūros ministerijos, Kaunas, 2013 12 10–11.

Aleksandravičiūtė Aleksandra, Stilizacija: plastinė vaizdo savikontrolė. Lietuvos mokslinė konferencija *Vaizdo kontrolė*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2013 10 25.

Skirmantė Smilingytė-Žeimienė, Atminimas didžio jubilejaus arba kaip lietuviai pasitiko XX amžių, Lietuvos mokslinė konferencija *Dailės kūrinys – istorijos šaltinis*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2013 12 04.

Stankevičienė, Regimanta, Stebuklingasis Jėzaus Nazariečio atvaizdas Baltarusijoje: kultūrinė vertė, Tarptautinė mokslinė konferencija *Baltarusijos–Lietuvos paribio istorinis-kultūrinis paveldas*, Minskas: Baltarusijos nacionalinės mokslų akademijos baltarusių kultūros, kalbos ir literatūros institutas, 2013 09 26–29.

Surdokaitė, Gabija, Žemaičių kryždirbystė XIX a. carinės valdžios diktato akivaizdoje, Lietuvos mokslinė konferencija *Žemaičių kryždirbystė krašto istorijos ir kultūros kontekste*, Telšiai, 2013 08 03.

Vasiliūnienė, Dalia, Liturginiai indai ir reikmenys – ikonografiniai ir rašytiniai istorijos šaltiniai, Lietuvos mokslinė konferencija *Dailės kūrinys – istorijos šaltinis*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2013 12 04.

2014 m.

Jankevičiūtė, Giedrė, Manifestations of the Futurism in Lithuanian visual art of the early 1920s, “Utopia” – 4th bi-annual conference of the European network for avant-garde and modernism studies, University of Helsinki, 2014 08 29–31.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Woman artists of Marianne Werefkin’s circle: sisters or ri Tarptautinė mokslinė konferencija *Marianne Werefkin and her Circle*, Bremen: Paula Mode Becker Museum & Humanities Research Center at Jacobs University, 2014 09 11–12.

Širkaitė, Jolanta, Dailininkai iš Baltarusijos – Vilniaus piešimo mokyklos auklėtiniai, Tarptautinė mokslinė konferencija, Minskas: Baltarusijos Respublikos nacionalinis dailės muziejus, 2014 05 26.

Širkaitė, Jolanta, Karalinavo dvaras ir jo gyventojai. Tarptautinė mokslinė konferencija *Baltarusijos–Lietuvos pasienio istorinis-kultūrinis paveldas*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų

institutas, 2014 05 28.

Jankevičiūtė, Giedrė, Karo atvaizdas Antrojo pasaulinio karo metų Lietuvos dailėje, Tarptautinė mokslinė konferencija *Karai ir taikos. Kultūros patirtys nuo Pirmojo pasaulinio karo iki Berlyno sienos griovimo*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Nacionalinė dailės galerija, 2014 11 19–20.

Jankevičiūtė, Giedrė, Kristijono Donelaičio poemos *Metai* vizualinio skaitymo prasmės Antrojo pasaulinio karo metais, Tarptautinė mokslinė konferencija *Kristijono Donelaičio reikšmės (XIV Jurgio Lebedžio skaitymai)*, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2014 12 09–10.

Paliušytė (Lugovojienė), Aistė, „XVIII a. LDK dailininko savimonė: Antano Grušeckio atvejis“, Tarptautinė mokslinė konferencija *Baltarusijos–Lietuvos pasienio istorinis-kultūrinis paveldas*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014 05 28.

Balaišytė, Lina, Dailininkų ir užsakovų susitikimai mieste: apie darbo ir užmokesčio susitarimus“, Tarptautinė mokslinė konferencija *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVIII amžiuje: miestas – bendravimo vieta*, Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2014 11 14.

Balaišytė, Lina, Elžbieta Oginskytė Puzinienė: mokslo mecenatės portretas, Tarptautinė mokslinė konferencija *Kunigaikščių Oginskių politinė, kultūrinė veikla: praeities refleksijos, ateities perspektyvos*, Kaunas: Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, 2014 10 03.

Paknys, Mindaugas, Eustachijus Tiškevičius – Lietuvos vienuolynų tyrinėtojas, Tarptautinė mokslinė konferencija *Eustachijus Tiškevičius: darbai ir kontekstai*, Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, 2014 04 09.

Paknys, Mindaugas, Pažaislio vienuolyno aprašymai XVIII–XIX a.: tarp legendų ir tikrovės, Tarptautinė mokslinė konferencija: *Pažaislio vienuolyno 350 metų istorija*, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2014 11 03.

Giniūnienė, Asta, Palomenės Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios dailės vertybės, Lietuvos mokslinė konferencija *Po Šv. Mykolo Arkangelo ženklų: Palomenė ir Zaleskiai*, Kaišiadorių muziejus, Palomenės kultūros centras, 2014 10 04.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Šv. Jeronimo ikonografija, Lietuvos mokslinė konferencija *Šv. Rašto vertimai ir biblijos atspindžiai užsienio literatūroje*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, 2014 01 08.

Stankevičienė, Regimanta, Stebuklingasis trinitorių Jėzaus atvaizdas: sklaidos Baltarusijos ir Lietuvos dailėje ypatybės, Tarptautinė mokslinė konferencija *Lietuvos-Baltarusijos pasienio istorinis-kultūrinis paveldas: tarp Vilniaus ir Minsko*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014 05 29–30.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Dendrochronological dating of paintings and sculptures in Lithuania: Application and perspectives, Tarptautinė mokslinė konferencija *BaltDendro 2014*,

Järvselja, Estonia, 2014 08 25–28.

2015 m.

Balaišytė, Lina, Oginskių šlovinimo motyvai XVIII a. iškilmėse. Tarptautinė mokslinė konferencija *Kunigaikščių Oginskių kultūrinės, politinės veiklos pėdsakai: praeities refleksijos, ateities perspektyvos*, Rietavas: Lietuvos istorijos institutas, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus, Baltarusijos Respublikos Teatro ir muzikos kultūros istorijos muziejus, 2015 09 25.

Jankevičiūtė, Giedrė, Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Expressionism in Lithuania, International workshop “*Peripherer Expressionismus*”, *Artistic Networks and Cultural Exchange between Germany and its Eastern Neighbors in the Context of the European Avant-garde*, Bremen: Jacobs universitetas, 2015 12 04.

Jankevičiūtė, Giedrė, Sovietinis paveldas prasmų kaitos kūryboje, Mokslinis seminaras-diskusija *Patogus ir nepatogus paveldas*, Vilnius: Nacionalinė dailės galerija, 2015 04 02.

Jankevičiūtė, Giedrė, Apie našlių fenomeną, Mokslinis seminaras-diskusija *Mūšiai dėl istorijos*, Vilnius: Vilniaus universitetas, Istorijos fakultetas, 2015 06 26.

Jankevičiūtė, Giedrė, Sovietų Lietuvos vaikų knyga: neatsakyti klausimai, Lietuvių literatūros tautosakos instituto seminaras, skirtas sovietmečio literatūrai, Vilnius, 2015 12 17.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Vilnius art heritage in the eyes of German art historians during WWI, Tarptautinė mokslinė konferencija *Apologeten der Vernichtung oder „Kunstschützer“? Kunsthistoriker der Mittelmächte im Ersten Weltkrieg*, Leipzig: Geisteswissenschaftlichen Zentrum Kultur und Geschichte Ostmitteleuropas e. V. (GWZO), Leipcigo universitetas, 2015 04 08.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Arnoldo Cveigo Vilniaus karoliai, Lietuvos mokslinė konferencija *Vaizdų tekstai - tekstų vaizdai: dailės kūrinys kaip vaizdinys ir aprašymas*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2015 10 02.

Paknys, Mindaugas, Życie codzienne kamedułów w klasztorze pozajskim w oczach podróżnych w XVIII i na początku XIX wieku, Tarptautinė mokslinė konferencija *Wielkie Księstwo Litewskie XV–XVIII w.: problemy historiografii – translacje kulturowe*, Warszawa: Instytut Historii PAN, Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Instytut Historii Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, 2015 09 22–23.

Mulevičiūtė, Jolita, Politikos įkaitai, arba Dar kartą apie Vilniaus senienu muziejaus rinkinių likimą XIX a. antroje pusėje – XX a. pradžioje, Tarptautinė mokslinė konferencija *Kova dėl istorijos: Vilniaus senienu muziejus (1855–1915)*, Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, 2015 05 07.

Štavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Parodos pėdsakais: tekstai apie 1934–1935 m. lietuvių ir estų tradicinių amatų parodas Jungtinėse Amerikos Valstijose, Lietuvos mokslinė konferencija *Vaizdų tekstai – tekstų vaizdai: dailės kūrinys kaip vaizdinys ir aprašymas*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2015 10 02.

Širkaitė, Jolanta, Виленская рисовальная школа – колыбель будущих художников, Tarptautinė mokslinė konferencija *École de Paris, Premier Colloque International „Études sur Soutine“*, Minsk-Smilovitchi: „Пространство и время“, 2015 04 17–19.

Giniūnienė, Asta, Vienuolijų ir Abiejų Tautų Respublikos globėjų atvaizdai Jonišio Šv. Jokūbo bažnyčioje, Lietuvos mokslinė konferencija *„Excellentia virtutum“: šventieji Lietuvos kultūroje*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2015 10 23.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Gediminaičių stulpų vaizdinys XX a. ir XXI a. pradžioje, Lietuvos mokslinė konferencija *Vaizdų tekstai – tekstų vaizdai: dailės kūrinys kaip vaizdinys ir aprašymas*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2015 10 02.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Šventieji devociniuose paveikslėliuose: apie XIX a. 4 ketv. – XX a. vid. lietuviškuosius paveikslėlius, Lietuvos mokslinė konferencija *„Excellentia virtutum“: šventieji Lietuvos kultūroje*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2015 10 23.

Stankevičienė, Regimanta, Šventųjų atvaizdai LDK trinitorių bažnyčiose, Lietuvos mokslinė konferencija *„Excellentia virtutum“: šventieji Lietuvos kultūroje*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2015 10 23.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Šv. Antano Paduviečio gyvenimo ir stebuklų istorija Vilniaus pranciškonų bažnyčios skliautų tapyboje, Lietuvos mokslinė konferencija *„Excellentia virtutum“: šventieji Lietuvos kultūroje*, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2015 10 23.

Vasiliūnienė, Dalia, Pamokslininkų ordino šventųjų reprezentacija Lietuvos bažnyčiose, Lietuvos mokslinė konferencija *„Excellentia virtutum“: šventieji Lietuvos kultūroje*, Vilnius, Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2015 10 23.

2016 m.

Balaišytė, Lina, Rusijos karininkija šventiniame LDK miestų gyvenime: tarp diplomatijos ir propagandos, Lietuvos mokslinė konferencija *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVIII amžiuje. Kasdienybės istorijos*, Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2016 11 25.

Jankevičiūtė, Giedrė, Back to the Roots: myth of Samogitia in Lithuanian art of XXth century, International workshop *Community and Utopia. Artist's Settlements in Eastern and East-Central Europe, from the Fin-de-Siècle to Socialism*, Nida: Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa (GWZO) an der Universität Leipzig and Vilnius Academy of Arts, 2016 05 04.

Paliušytė (Lugovojienė) Aistė, Organizacja warsztatów artystycznych w Białej Podlaskiej w drugiej połowie XVIII wieku, Tarptautinė mokslinė konferencija *Pogranicza Wielkiego Księstwa Litewskiego*, Warszawa: Instytut Historii PAN, Komisja Lituanistyczna, 2016 09 27–28.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Art of Nobody's Land: Legacy of World War One in Lithuania, Tarptautinė mokslinė konferencija *3rd Conference of Baltic Art Historians: Representing Art History in the Baltic Countries. Experiences and Prospects*, Ryga: Latvijos dailės akademija, Latvijos nacionalinis dailės muziejus, 2016 10 07. Pranešimas internete <https://www.youtube.com/watch?v=6y5tdcwSHTM>

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, House of Creativity in Palanga: A Structured Utopia, International workshop *Community and Utopia. Artist's Settlements in Eastern and East-Central Europe, from the Fin-de-Siècle to Socialism*, Nida: Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa (GWZO) an der Universität Leipzig and Vilnius Academy of Arts, 2016 05 04.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Our Alien Legacy: German Art of World War I in Vilnius, Tarptautinė mokslinė konferencija *Museums of the 21st Century: Other Narratives*, Vilnius: Nacionalinė dailės galerija, 2016 11 18.

Mulevičiūtė, Jolita, Hunting for the Phantom, or The Possibilities of Studying the 19th Century Lithuanian Art, Tarptautinė mokslinė konferencija *3rd Conference of Baltic Art Historians: Representing Art History in the Baltic Countries. Experiences and Prospects*, Ryga: Latvijos dailės akademija, Latvijos nacionalinis dailės muziejus, 2016 10 06.

Paknys, Mindaugas, „Zakonne imię, wszędzie tam ...“, Tarptautinė konferencija *Kameduli w Warszawie. 375 lat fundacji eremu na Bielanach*, Warszawa: Biuro stołecznego konserwatora zabytków, Instytut historii sztuki Uniwersytetu kardynała Stefana Wyszyńskiego, 2016 10 20–21.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Dubingių katalikų bažnyčios raida: tipiška ir išskirtinė, Tarptautinė mokslinė konferencija *(At)koduota istorija architektūroje*, Vilnius–Dubingiai: Vilniaus dailės akademija, 2016 05 14.

Mokslo populiarinimo straipsniai:

2012 m.

Balaišytė, Lina, Straipsniai: Augusto III vardinės Vilniuje: šventės be valdovo; Jonas Kristupas Glaubicas ir Vilniaus baroko mokyklos fenomenas; Vilniaus iškilmių kelias, *Virtuali istorinė Lietuva, portalas „Orbis Lituaniae“* (Vilniaus universitetas, 2012). http://www.ldkistorija.lt/index.php?act=search#augusto-iii-vardines-vilniuje-sventes-be-valdovo_fact_406, http://www.ldkistorija.lt/index.php?act=search#jonas-kristupas-glaubicas-ir-vilniaus-baroko-mokyklos-fenomenas_fact_366, http://www.ldkistorija.lt/index.php?act=search#vilniaus-iskilmiu-kelias_fact_249

Paknys, Mindaugas, Straipsniai: Tomas Žebrauskas; Mykolas Kazimieras Pacas; Kristupas Zigmantas Pacas; Geros mirties vadovėliai; Kamalduliai ir memento mori; Tyčino dailininkai Lietuvoje; Stebuklingi paveikslai ir kasdienybė; Portretai; Pažaislis – itališkas ansamblis Lietuvos miškuose; Meno mecenatai; Ikonografinis pasakojimas Šv. Petro ir Pauliaus

bažnyčioje; Mirties vaizdavimas; Pažaislio mitai; Marmuro apdirbimas LDK; Pompa funebris; Antkapiai; Vilniaus namų surašymas 1636 m., *Virtuali istorinė Lietuva: LDK, portalas „Orbis Lituaniae“* (Vilniaus universitetas, 2012). <http://www.ldkistorija.lt/index.php?act>

Grigoravičienė, Erika, Tradicija (Aistės Kisarauskaitės kūrinių paroda „Still Life“ galerijoje „Akademija“), *7 meno dienos*, 2012 09 25.

Grigoravičienė, Erika, Menas akims, ne liežuviui (knygos recenzija: R. Jurėnaitė, *Kostas Dereškevičius. Tapyba*, Vilnius: Modernaus meno centras, 2012), *7 meno dienos*, 2012 10 04.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Pro tikrovės paviršių į būties gilumą, *7 meno dienos*, 2012 03 09. http://archyvas.7md.lt/lt/2012-03-09/daile_2/pro_tikroves_pavirsiu_i_buties_giluma.html

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Baltijos šalių keramikai renkasi Kaune, *Literatūra ir menas*, 2012 04 20. http://www.culture.lt/lmenas/?st_id=19610

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Linas šiuolaikinėje Lietuvos kultūroje [interaktyvus] Lietuvos tautodailininkų sąjungos ir Lietuvos tautodailės kūrėjų asociacijos tinklapyje www.lietuvostautodaile.lt/lt/straipsniai

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Autentiški sielos paveikslai arba kodėl jaudina Viktorijos Daniliauskaitės kūryba?, *Kultūros barai*, 2012, Nr. 4, p. 54–56. http://www.kulturosbarai.lt/uploads/news/id44/KB_2012_04_web.pdf

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana. Respublikinė tekstilės bienalė: Aš mano man, Lietuvos dailininkų sąjungos tinklapis, [interaktyvus] <http://www.ldsajunga.lt/index.php?cid=14063>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Apie kūrybą, kurią lemia ne tik originali idėja, *Literatūra ir menas*, 2012, Nr. 39, p. 16–17. http://literaturairmenas.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=392

Balaišytė, Lina, Įvadinis straipsnis „Teismo byla“ (su Giedre Jankevičiūte), įvadinis straipsnis „Testamentas“ (su Karolina Bubnyte-Montvydiene), „Trumpas katafalko [...] aprašymas“ vertimas ir komentaras, *Dailės istorijos šaltiniai nuo seniausių laikų iki mūsų dienų. Antologija*, sudaryt. Giedrė Jankevičiūtė, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2012, p. 554–559, 687–691, 742–746. ISBN 978-609-447-040-0.

Grigoravičienė, Erika, Skyriaus „Dailėtyros tekstai“ įžanga, šaltinio „Hansas Beltingas. „Nematomas šedevras“ komentaras, šaltinio „Josepho Beuyso, Janis‘o Kounellis‘o, Anselmo Kieferio ir Enzo Cucchi pokalbis su Jeanu Christophe‘u Ammannu“ vertimas, komentaras, *Dailės istorijos šaltiniai nuo seniausių laikų iki mūsų dienų. Antologija*, sudaryt. Giedrė Jankevičiūtė, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2012, p. 17–18, 38–40, 158–174, 174–176; ISBN 978-609-447-040-0.

Jankevičiūtė, Giedrė, Atsakymai į Birutės Pankūnaitės klausimus apie sovietų Lietuvos vaikų knygų iliustracijų parodą Miuncheno Jugendbibliothek „Sovietinių laikų Lietuvos vaikų knygų iliustracijos – tikra epochos enciklopedija“, premjera 2012 12 18.

<http://www.koperator.lt/lt/146272/naujienos/sovietiniu-laiku-lietuvos-vaiku-knygu-iliustracijos-tikra-epochos-enciklopedija>;
<http://www.booksfromlithuania.lt/lt/node/10715>;
<http://rubinaitis.lnb.lt/index.php?-143548566>;
<http://www.kamane.lt/Spaudos-atgarsiai/SOVIETINIU-LAIKU-LIETUVOS-VAIKU-KNYGU-ILIISTRACIJOS-TIKRA-EPOCHOS-ENCIKLOPEDIJA>

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, „Mariana Veriovkina. Laiškas Aleksejui Javlenskiui“. Šaltinio vertimas ir komentaras, *Dailės istorijos šaltiniai nuo seniausių laikų iki mūsų dienų. Antologija*, sudaryt. Giedrė Jankevičiūtė, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2012, p. 363–368. ISBN 978-609-447-040-0.

Paliušytė (Lugovojienė), Aistė, Straipsniai „Biografija“; „Pranciškaus Hoferio biografija“; „Inventorius“; „Sutartis“; „Sąskaita“; „1647 m. Liubčios kunstkameros inventorius“, *Dailės istorijos šaltiniai nuo seniausių laikų iki mūsų dienų. Antologija*, sudaryt. Giedrė Jankevičiūtė, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, 2012, p. 127–132, 151–153, 635–648, 661–663, 674–677. ISBN 978-609-447-040-0.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Straipsniai „Kairiūkštis Vytautas“; „Lithuania“ (atnaujinta ir papildyta), *Grove Art Online*, New York: Oxford University Press, paskelbta 2012 12 02. http://www.oxfordartonline.com/subscriber/article/grove/art/T2228613?q=kairiukstis&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit
http://www.oxfordartonline.com/subscriber/article/grove/art/T051391?q=lithuania&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit

Štavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Straipsniai: Secesija; „Secession“; Segė; Sevres’o porcelianas; Sheratono baldai; Sietynas; Simbolizmas (dailėje); Simmlerio baldai; Sinesteziija; Siuvinėjimas; Skiautynys; Skulptūra (straipsnio dalis); Suomija (architektūra ir dailė), *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 21, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2012, ISBN 978–5-420-01710–4 (21 t.), ISBN 5–420-01486-6 (bendras) .

Surdokaitė, Gabija. Viršelio paveikslas. Šv. Joakimo ir šv. Onos susitikimas prie aukso vartų. *Magnificat*, 2012, Nr. 7 (29), Vilnius: Magnificat leidiniai, p. 2–5. Tas pats: <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2012-07-26-gabija-surdokaite-apie-paveiksla-sv-joakimas-ir-sv-ona-prie-aukso-vartu/85182>.

Surdokaitė, Gabija. Viršelio paveikslas. Šv. Evangelistas Lukas. *Magnificat*, 2012, Nr. 10 (32), Vilnius: Magnificat leidiniai, p. 2–4.

Vasiliūnienė, Dalia, Lentvario Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai Bažnyčios liturginių indų rinkinys, *Lentvario bažnyčia ir jos dekoras 1905–1943*, sudaryt. Giedrė Jankevičiūtė, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2012, p. 126–140, ISBN 978-609-95148-5-7.

2013 m.

Balaišytė Lina, Straipsniai: Liūdesio pilis baroko epochoje – velionio pagerbimui, gyvųjų pamokymui; Laurynas Gucevičius: kaip formavosi žymiausio architekto vardas; Vilniaus

iškilmų kelias; Karaliaus Augusto III vardinės – šventės be valdovo; Ch. Glaubitzas ir Vilniaus baroko mokyklos fenomenas; Jeronimas Florijonas Radvila: mecenatas ar tironas; Vilniaus miestiečių dailės rinkiniai: tarp pamaldumo ir reprezentacijos; Dailininko statuso kaita: nuo amatininko prie menininko; Barokiniai fejerverkai: ugnies dramos su politiniu turiniu, www.15min.lt, 2013.

<http://www.15min.lt/naujiena/ziniosgyvai/istorija/ldk-istorija-liudesio-pilis-baroko-epochoje-velionio-pagerbimui-gyvaju-pamokymui-582-306736> (Publikuota 2013 02 13); <http://www.15min.lt/naujiena/ziniosgyvai/istorija/ldk-istorija-laurynas-gucevicius-kaip-formavosi-zymiausio-architekto-vardas-582-343191> (Publikuota 2013 06 08); <http://www.15min.lt/naujiena/ziniosgyvai/istorija/ldk-istorija-vilniaus-iskilmiu-kelias-582-379144?cf=df> (Publikuota 2013 10 23); <http://www.15min.lt/naujiena/ziniosgyvai/istorija/ldk-istorija-karaliaus-augusto-iii-vardines-vilniuje-sventes-be-valdovo-582-384533?cf=vl> (Publikuota 2013 11 16); <http://www.15min.lt/naujiena/ziniosgyvai/istorija/ldk-istorija-j-k-glaubicas-ir-vilniaus-baroko-mokyklos-fenomenas-582-394859?cf=vl> (Publikuota 2013 12 29); http://www.ldkistorija.lt/index.php?act=search#jeronimas-florijonas-radvila-mecenatas-ar-tironas_fact_1241; http://www.ldkistorija.lt/index.php?act=search#vilniaus-miestieciu-dailės-rinkiniai-tarp-pamaldumo-ir-reprezentacijos_fact_1353; http://www.ldkistorija.lt/index.php?act=search#dailininko-statuso-kaita-nuo-amatininko-iki-menininko_fact_1354; http://www.ldkistorija.lt/index.php?act=search#barokiniai-fejerverkai-ugnies-dramos-su-politiniu-turiniu_fact_1392

Jankevičiūtė, Giedrė, Liutkus, Viktoras, Nelinksmas pasivaikščiėjimas tarp linksmų paveikslų. Įspūdžiai apie Vytauto Kasiulio dailės muziejų, *Naujasis židinys–Aidai*, 2013, Nr. 6, p. 400–406.

Jankevičiūtė, Giedrė, Akistata su Žibuntu Mikšiu [knygos: Erika Grigoravičienė, *Žibuntas Mikšys*, Vilnius, 2013 recenzija], *Knygų aidai*, 2013, Nr. 4, p. 23–25.

Grigoravičienė, Erika, Epoque, kurios prieš tai nebuvo (Jolitos Mulevičiūtės monografijos *Besotis žvilgsnis* recenzija), *7 meno dienos*, 2013 03 15.

Paknys, Mindaugas, Vilniaus katedra: istorija ir paminklai, *Vilniaus katedros požemiai. Vadovas*, sudaryt Sigita Maslauskaitė, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2013, p. 7–11. ISBN 978-609-95148-7-1.

Paliušytė (Lugovojienė) Aistė, Straipsniai: Biržų Radvilų kunstkamera XVII a. I pusėje; Vieno XVIII a. dailės kūrinio užsakymo sutarties istorija, 2013, „*Virtuali istorinė Lietuva: LDK*“, portalas „*Orbis Lituaniae*“ (www.ldkistorija.lt).

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Istorijos staigmenos. Paroda „Lentvario bažnyčia ir jos dailė 1905–1943“, *7 meno dienos*, 2013 02 07.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Кайрюкшис Витаутас, *Энциклопедия русского авангарда. Изобразительное искусство, архитектура. Том 1: А-К. Биографии*, сост. В. И. РАКИТИН, А. Д. САРАБЬЯНОВ, Москва: Global Expert & Service Team, 2013, с. 402–403, ISBN

978-902801-09-2.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Чюрленис Миколай Константин, *Энциклопедия русского авангарда. Изобразительное искусство, архитектура. Том 2: Л-Я. Биографии*, сост. В. И. РАКИТИН, А. Д. САРАБЬЯНОВ, Москва: Global Expert & Service Team; 2013, с. 569–570, ISBN 978-902801-09-2.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Pasaulį graudino Rūpintojėlis, *Kauno diena*, 2013 01 05, p. 25–26. http://issuu.com/diena/docs/2013-01-05_kauno_diena

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Feliksas Jakubauskas: švytėjimai, *Kultūros barai*, 2013, Nr. 1, p. 49–50. https://docs.google.com/viewer?url=http://www.kulturosbarai.lt/uploads/news/id56/KB_13_1_web.pdf

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Audinio nušvitimas, *Literatūra ir menas*, 2013, Nr. 5, p. 18–19. <http://literaturairmenas.lt/2013-02-01-nr-3412/520-knygos/796-lijana-sataviciute-audinio-nusvitimas>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Į Kauną atėjo pavasaris, *Literatūra ir menas*, 2013, Nr. 15, p. 13–14. <http://literaturairmenas.lt/2013-04-12-nr-3422/722-daile/1121-lijana-sataviciute-i-kauna-atejo-pavasaris>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Aktyvus pavasaris, *7 meno dienos*, 2013 04 12. <http://www.7md.lt/daile/2013-04-12/Aktyvus-pavasaris>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Pagerbtas Kazimiero Veselkos atminimas, *Draugas*, 2013 07 06 <http://www.draugas.org/ArchyvasPriedas2013.html>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Paversti kūriniai savo mintis, *Literatūra ir menas*, 2013, Nr. 30, p. 18–19. <http://literaturairmenas.lt/2013-07-26-nr-3437/1001-daile/1568-lijana-sataviciute-paversti-kuriniai-savo-mintis>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Keramikos fiesta Kauno senamiesčio širdyje, *Literatūra ir menas*, 2013, Nr. 41, p. 20–21. <http://literaturairmenas.lt/2013-11-08-nr-3448/1238-daile/1913-lijana-sataviciute-keramikos-fiesta-kauno-senamiescio-sirdyje>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Taurus redukcijos žvilgesys, *Dailė*, 2013, Nr. 2, p. 148–151.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Straipsniai: Šleivyte Veronika; Tadžikija, architektūra ir dailė; Tamošaitienė Anastazija; Tamošaitis Antanas; Tarabilda Petras, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 23, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2013, p. 236, 401, 462, 463, 493–494, ISBN 978–5-420-01723–4 (23 t.), ISBN 5–420-01486-6 (bendras).

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, Lyg kopimas kalnų takeliu. Tatjanos Diščenko paroda „Murakami manija“ Vilniaus grafikos centro galerijoje „Kairė-dešinė“, *7 meno dienos*, 2012 09 17. <http://www.7md.lt/daile/2013-04-26/Lyg-kopimas-kalnu-takeliu>

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, Dalia Mažeikytė: nuo meditatyvioios ekspresijos iki pradžių simbolikos, *Dailėraštis*, 2013 10, p. 2.

Vasiliūnienė, Dalia, Paveikslas „Šv. Pranciškus Asyžietis“ iš Valkininkų bažnyčios, *Magnificat*, 2013, Nr. 10(44), Vilnius: Magnificat leidiniai, p. 2–5.

2014 m.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Вильна (Вильно, Вильнюс), *Энциклопедия русского авангарда. Изобразительное искусство, архитектура. История. Теория, Том III: А-М*, сост. В. И. Ракитин, А. Д. Сарабьянов, Москва: Global Expert & Service Team, 2014, с. 80–82, ISBN 978-902801-09-2.

Šatavičiūtė (Natalevičienė) Lijana, Turkmėnų kilimai, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*. T. 24. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2014, p. 253, ISBN 978-5-420-01733-3.

Шыркайтэ, Іаланта, Віленская рысавальная школа акадэміка Івана Трутнева (1866–1915), *Дзесяць стагодзяў мастацтва Беларусі*, Мінск: Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь, ААТ „Белгазпрамбанк“, 2014, p. 251–261, brus., rus., angl. k.

Jankevičiūtė, Giedrė, Biografijos rekonstrukcijos bandymas: Mikalojus Vorobjovas, *Krantai*, 2014, Nr. 1, p. 4–13.

Jankevičiūtė, Giedrė, Neoklasicizmas Lietuvos dailėje ir Vytauto Kairiūkščio tapyba, *Terra Jotwezenorum / Jotvingių kraštas* (Punkskas), t. 6, 2014, p. 416–430, ISSN 2080-7589.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Juozas Kaminskas – dailininkas, mokytojas, laisvės gynėjas, *Juozas Kaminskas*, katalogas, sudaryt. Ramūnas Beinortas, Vilnius: Archturis, 2014, p. 3–6, ISBN 978-9986-31-443-1.

Grigoravičienė, Erika, Antigonės kerštas. Vinco Kisarausko tapybos paroda „Prieblandos valandos“ VDA galerijoje „Akademija“, *7 meno dienos*, 2014 02 21.

Grigoravičienė, Erika, Propaganda vulgaresnė už pornografiją. Paroda „Okupacijos realijos. I ir II pasaulinių karų Lietuvos plakatai galerijoje „Kairė–dešinė“, *7 meno dienos*, 2014 05 09.

Grigoravičienė, Erika, Kam išmonei tiesa? Apie Mikalojaus Povilo Vilučio parodą „Titanike“, *7 meno dienos*, 2014 11 21.

Grigoravičienė, Erika, Ramunė Vėliuvienė: laiko formos, arba Menas – būdas išverti gyvenimą, *Dailė*, 2014, nr. 2, p. 87–95, ISSN 0130-6626.

Jankevičiūtė, Giedrė, Vaicekauskas, Mikas, Šapoka, Kęstutis, Visagalės tradicijos kodas. Apie Kristijono Donelaičio „Metų“ iliustracijas ir vaizdinį kanoną, *Kultūros barai*, 2014, Nr. 1, p. 36–42.

Jankevičiūtė, Giedrė, Paminklas Antanui Kraujeliui, *Voruta*, 2014 05 06. www.voruta.lt/paminklas-antanui-kraujeliui/

Jankevičiūtė, Giedrė, Maslauskaitė-Mažylienė, Sigita, Šventasis Jonai Pauliaus II, melski už mus (apie popiežiaus paveikslą Kauno katedrai konkursą), *Artuma*, 2014, Nr. 5, p. 10–11.

Jankevičiūtė, Giedrė, Korsakaitė, Ingrida, Amerikiečio bibliofilo knyga apie tarpukario Latvijos spaudos dizainą, *Knygų aidai*, 2014, Nr. 3, p. 31–36.
www.nzidinys.lt/files/various/2014%20KA%20Nr%203%20jankeviciutes%20txt.pdf

Jankevičiūtė, Giedrė, Laiko slenkstis į miestą (apie L. Laučkaitės albumą „Rafaelis Chvolesas: Jeruzalės ieškojimas“, Vilnius, 2013), *Knygų aidai*, 2014, Nr. 4, p. 24–28.
www.nzidinys.lt/files/various/2014%20KA%20Nr%204%20Jankeviciute%206.pdf

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, *Konstancija Dzimidavičienė*, Vilnius: Artseria, 2014, Serija „Šiuolaikiniai lietuvių dailininkai“, pp. 96, ISBN 978-9986-716-93-8; ISSN 2335-2434

Šatavičiūtė (Natalevičienė) Lijana, Dailės paroda „Antanas Tamošaitis ir aplinka“, *Draugas*, 2014 01 25. http://draugas.org/key/2014_reg/2014-01-25-DRAUGAS.pdf

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Žvilgsnis į dugno gilumą, *7 meno dienos*, 2014 04 18. <http://www.7md.lt/daile/2014-04-18/Zvilgsnis-i-dugno-giluma->

Šatavičiūtė (Natalevičienė) Lijana, Juozo Kaminsko palikuonys rinkosi Panevėžyje, *Draugas*, 2014 07 08. http://draugas.org/key/2014_reg/2014-07-08-DRAUGAS.pdf

Surdokaitė-Vitienė Gabija, Viršelio paveikslas. „Loreto Švč. Mergelės Marijos skulptūra“, *Magnificat*, 2014, Nr. 5 (51), Vilnius: Magnificat leidiniai, p. 2–10. ISSN 2029-4034

Surdokaitė-Vitienė Gabija, Loreto Švč. Mergelės Marijos skulptūra, <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-05-07-gabija-surdokaite-vitiene-loreto-svc-mergeles-marijos-skulptura/117168/print> [paskelbta 2014-05-07].

Surdokaitė-Vitienė Gabija, Apie tai, ką pamiršome, žiūrėdami į Susimąšciusio Kristaus atvaizdą, <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-04-20-gabija-surdokaite-vitiene-apie-tai-ka-pamirsome-ziuredami-i-susimasciusio-kristaus-atvaizda/116683> [paskelbta 2014-04-20].

Surdokaitė-Vitienė Gabija, Apie parodą „Šilkas ir auksas“ Bažnytinio paveldo muziejuje, <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-05-02-gabija-surdokaite-vitiene-apie-paroda-silkas-ir-auksas-baznytinio-paveldo-muziejuje/117139> [paskelbta 2014-05-02].

Vasiliūnienė, Dalia. Ir prabanga, ir grožis... (apie parodą „Šilkas ir auksas. Vilniaus arkivyskupijos XV–XVIII a. liturginė tekstilė“ Bažnytinio paveldo muziejuje), *7 meno dienos*, 2014 01 17.

Vasiliūnienė, Dalia, Kelios pastabos apie „abrozdėlius“ ir religinius atvaizdus... (apie parodą „Abrozdėliai. Religiniai paveikslėliai iš kunigo Mozės Mitkevičiaus kolekcijos“ Bažnytinio paveldo muziejuje), *Naujasis Židinys-Aidai*, 2014.

2015 m.

Балайшыце, Ліна, Листы прыдворных мастакоў Гераніма Фларыяна Радзівіла: пра самаусведомленне і статус мастака, *ARCHE*, 2015, Nr. 6 (139), p. 217–235, ISSN 1392-9682.

Jankevičiūtė, Giedrė, Įvaizdinę lietuviškumą. Viktoro Petravičiaus (1906–1989) meninis paveldas, *Krantai*, 2015, Nr. 3, p. 6–15.

Jankevičiūtė, Giedrė, Įvadas, skyrių pratarmės ir architektūros paminklų aprašai leidinyje „Kaunas 1918–2015“, sudaryt. Julija Reklaitė, Vilnius: Architektūros fondas, Lapas, 2015, p. 6–19, 26–27, 30–31, 66–69, 72–73, 156–160, 174, 176–178, ISBN 978-609-95484-3-2.

Grigoravičienė, Erika, Knyga emancipuotam žiūrovui (Monika Krikštopaitytė, *Atidarymai: Lietuvos dailės gyvenimo fragmentai 2005–2014 m.*, recenzija), *7 meno dienos*, 2015 01 09.

Grigoravičienė Erika, Niekuo dėtas Charcot: Laisvydės Šalčiūtės paroda (Melo)dramos. Isterija“ galerijoje „Kairė–dešinė“, *7 meno dienos*, 2015 11 20.

Paknys, Mindaugas, Rules, Magnates and Nobles; The Towspeople and Their Communities, *The Lithuanian Millennium. History, Art and Culture*, ed. Marius Iršėnas, Vilnius: Vilnius Academy of Art Press, 2015, p. 185–212.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Review of “Art History of Latvia. Vol. IV: Period of Neo-Romantic Modernism 1890-1915”, *Centropa. A Journal of Central European Architecture and Related Arts* (New York), editor D. Wiebenson, 2015, Vol. 15, No 2, May, p. 207–208, ISSN 1532-5563.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Pirmojo pasaulinio karo dailės pėdsakais, *Kultūros barai*, 2015, Nr. 10, p. 88–90.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Keramikų pavasaris skelbia saviraiškos laisvę, *Dailėraštis*, 2015, balandis. <http://www.artistsassociation.lt/get.php?f.27979>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Tekstilininkai atveria kūrybos skrynias, *Dailėraštis*, 2015, birželis. <http://www.artistsassociation.lt/get.php?f.28103>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Paprastas ir sudėtingas menas, *Literatūra ir menas*, 2015, Nr. 16, p. 22–23.
<http://literaturairmenas.lt/2015-04-17-nr-3517/2485-daile/3939-lijana-sataviciute-paprastas-ir-sudetingas-menas>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Kūrybos polėkis ir atradimai, *Kauno diena*, priedas *Santaka*, 2015 04 17.
<http://kauno.diena.lt/naujienos/kaunas/menas-ir-pramogos/keramiku-pavasaryje-tradicijos-ir-naujos-idejos-687191>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Ką slepia tekstilininkai savo skryniose?, *Literatūra ir menas*, 2015, Nr. 28, p. 22–24.

<http://literaturairmenas.lt/2015-07-10-nr-3529/2666-daile/4204-lijana-sataviciute-ka-slepia-tekstilininkai-savo-skryniose>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Išsiveržti iš dėžės: Žvilgsnis į Vilniuje rengiamas tarptautines tekstilės miniatiūrų bienales, *Dailė*, 2015, Nr. 2, p. 37–41.

Šatavičiūtė-Natalevičienė, Lijana, *Pavasaris 2015*, katalogo įžanga, Kaunas: Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno skyrius, 2015, p. 3–4, ISBN 978-609-8077-57-5.

Šatavičiūtė-Natalevičienė, Lijana, *Redukcija 2015*, katalogo įžanga, Kaunas: Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno skyrius, 2015, p. 3–4, ISBN 978-609-8077-58-2.

Giniūnienė, Asta, Viršelio paveikslas. „Palaimintasis Mykolas Giedraitis“, *Magnificat*, Vilnius: Magnificat leidiniai, 2015, Nr. 5 (63), p. 2–6, ISSN 2029-4034.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Šv. Jurgio bažnyčia Dubingiuose – iš pelenų kylantis feniksas: <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2015-09-08-sv-jurgio-baznycia-dubinguose-is-pelenu-kylantis-feniksas/134830>

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Iš senųjų dokumentų liudijimų: kryžiai – žemės valdų riboženkliai Dzūkijoje, *Dainava*, Alytus: Alytaus apskrities literatų klubas „Tėkmė“, Dzūkų kultūros draugė, 2015, Nr. 1, p. 3–5. ISSN 1648-0384.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, XVII–XVIII a. bažnyčių šventorių ir kapinių kryžiai Dzūkijoje, *Dainava*, Alytus: Alytaus apskrities literatų klubas „Tėkmė“, Dzūkų kultūros draugė, 2015, Nr. 2, p. 25–31. ISSN 1648-0384.

Vasiliūnienė, Dalia, Art and Liturgy: Church Textile and Metal Ware, *The Lithuania Millennium: History, Art and Culture*, Vilnius: Academy of Arts Press, 2015, p. 230–239, ISBN 978-609-447-097-4.

Vasiliūnienė, Dalia, Gustavo Moro paveikslas „Šv. Martynas“, *Magnificat*, Vilnius: Magnificat leidiniai, 2015, Nr. 10 (44), p. 2–5, ISSN 2029-4034.

Vasiliūnienė, Dalia, Raimondo Paknio fotografijų paroda „Išlikęs laikas. Medinių bažnyčių interjerai“, parodos anotacija, LNM internetinė svetainė (<http://www.lnm.lt/ekspoziciniai-padaliniai/signataru-namai/lietuvos-nepriklausomybes-akto-signatarai/140-uncategorised/780-r-paknio-fotografiju-paroda-islikes-laikas-mediniu-baznyciu-interjerai>)

2016 m.

Grigoravičienė, Erika, Menininkų laisvė: Valentino Antanavičiaus ir Eugenijaus A. Cukermano parodos Vilniuje, *7 meno dienos*, 2016 05 06.

Grigoravičienė, Erika, Nesavarankiškos pastabos: knyga apie Mindaugo Navako parodą

„Šlovė buvo ranka pasiekama“ Nacionalinėje dailės galerijoje, *7 meno dienos*, 2016 09 23.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Pavasari skelbia ir keramikai, *Kauno diena*, 2016 04 01, ISBN 978-609-95819-0-3 Prieiga internete: <http://kauno.diena.lt/naujienos/kaunas/menas-ir-pramogos/pavasari-skelbia-ir-keramikai-741689>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Jubiliejinis keramikos pavasaris, *Dailė*, 2016, Nr. 1, p. 42–49, ISSN 0130–6626 Prieiga internete: <http://www.artseria.lt/Daile%2020161.pdf>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Algimantas Patamsis: kristalų alchemikas, *Dailė*, 2016, Nr. 1, p. 90–97, ISSN 0130–6626 Prieiga internete: <http://www.artseria.lt/Daile%2020161.pdf>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Ir sielai, ir kūnui, *Dailė*, 2016, Nr. 2, p. 90–97, ISSN 0130–6626 Prieiga internete: <http://www.artseria.lt/Book%20Daile%202016-2.pdf>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Pavasarinė keramikos būseną, *Literatūra ir menas*, 2016, Nr. 16/17, p. 22–23, Prieiga internete: <http://literaturairmenas.lt/2016-04-15-nr-3564/3219-daile/5026-lijana-sataviciute-pavasarine-keramikos-busena>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Iš geometrinių struktūrų besiveržiantis jausmas, *Literatūra ir menas*, 2016, Nr. 36, p. 22–24, Prieiga internete: <http://literaturairmenas.lt/2016-10-07-nr-3584/3495-daile/5423-lijana-sataviciute-is-geometriniu-strukturu-besiverziantis-jausmas>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Tikinti žemės širdis, *7 meno dienos*, 2016 11 04. <http://www.7md.lt/daile/2016-11-04/Tiksinti-zemes-sirdis>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Šildo kūną, skaidrina sielą – kas?, *7 meno dienos*, 2016 11 04. <http://www.7md.lt/daile/2016-11-04/Sildo-kuna-skaidrina-siela--kas>

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Saugome ir mokomės, *Tėviškės žiburiai* (Kanada), 2016 03 29.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Piešiantys muziką, *Tėviškės žiburiai* (Kanada), 2016 05 31.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Tarpukario Lietuvos interjerai: tapatybės beiškant, *Knygų aidai*, 2016, Nr. 3, p. 24–28.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Viršelio paveikslas. Braitono Rivjero „Gundymas dykumoje“, *Magnificat*, Vilnius: Magnificat leidiniai, 2016, Nr. 2 (72), p. 2–5, ISSN 2029-4034.

Stankevičienė, Regimanta, Viršelio paveikslas. „Šv. Petro ir Pauliaus atsisveikinimas“ iš Vilniaus Šv. Petro ir Povilo bažnyčios“, *Magnificat*, Vilnius: Magnificat leidiniai, 2016, Nr. 6 (76), p. 2–6, ISSN 2029-4034.

Vasiliūnienė, Dalia, *In Memoriam*. Marija Matuškaitė (1924–2016), *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2016, t. 23, Nr. 4, p. 228–233.

(<http://www.lmaleidykla.lt/publ/1392-1002/2016/4/310-314.pdf>)

Viešos paskaitos:

2012 m.

Jankevičiūtė, Giedrė, „Marcės Katiliūtės kūryba“, Vilniaus grafikos meno galerija „Kairė-dešinė“, 2012 03 15.

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, „Tarp Rytų ir Vakarų. Kostiumas Vilniaus Žemutinės pilies valdovų laikais, XV–XVIII a.“, Taikomosios dailės muziejus, 2012 06 16.

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, „Portreto meno ypatumai LDK didikų atvaizduose“, Vilniaus paveikslų galerija, 2012 10 16.

Vasiliūnienė, Dalia, „Kultūros istorijos paveldas Lietuvos medinėse bažnyčiose“, Tarptautinės paminklų ir paminklinių vietovių apsaugos dienos minėjimas, Šiauliai, Chaimo Frenkelio vila, 2012 04 18.

2013 m.

Mulevičiūtė, Jolita, „Mėgėjų fotografija XIX a. Lietuvoje: grafo Stanislovo Kazimiero Kosakovskio archyvas“, Lenkijos mokslų akademijos Meno institutas Varšuvoje, 2013 11 21.

Paknys, Mindaugas, „Pirmieji antkapiai Vilniuje“, Lietuvos nacionalinis muziejus, 2013 02 21.

Paknys, Mindaugas, „Didikai Pacai – vienu iš gražiausių bažnyčių fundatoriai“, Bažnytinio paveldo muziejus, 2013 06 01.

Paknys, Mindaugas, „Pacų giminės paveldas Vilniaus XVII a. architektūroje“ Kultūros paveldo departamento organizuotose kultūros paveldo dienosose Vilniuje, 2013 09 14

Aleksandravičiūtė Aleksandra, Pranešimas apie Keno Folleto romaną „Žemės stulpai“. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, 2013 10 25.

2014 m.

Mulevičiūtė, Jolita, „Reginių kultūra Vilniuje XIX a. II pusėje – XX a. pradžioje“, Lietuvos nacionalinis muziejus, 2014 04 09.

Mulevičiūtė, Jolita, „Grafas Stanislovas Kazimieras Kosakovskis ir XIX a. fotografija“, Vilnius: „Prospekto“ galerija, 2014 11 03.

Giniūnienė, Asta, „Švenčionių Švč. Trejybės cerkvės įranga ir dailės vertybės“, Europos paveldo dienos Švenčionyse „XX a. pradžios skonis“, Švenčionių Švč. Trejybės cerkvė, 2014 10 19.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, „Pirmųjų XX a. metų ženklai Lietuvoje“, Europos paveldo dienų renginys „XX amžiaus pradžios skonis“ Kaišiadorių rajone, Gegužinės bažnyčia, 2014 09

19.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, „Gailestingą Jėzaus atvaizdą“, Lietuvos katalikų mokslo akademija, 2014 10 16

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, „Religiniai paveikslėliai Lietuvoje“, Bažnytinio paveldo muziejus, 2014 11 26.

Stankevičienė, Regimanta, „Dubingių bažnyčios globėjas šv. Jurgis ir jo atvaizdas dailėje“, Lietuvos kultūros tarybos finansuotas projektas „Menas pasakoja apie paveldą: Dubingių šv. Jurgio bažnyčia“, Dubingiai: Asvejos regioninis parkas, 2015 09 29.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, „Susimąstęs Kristus: atvaizdo samprata ir ikonografija“, Lietuvos katalikų mokslo akademija, 2014 10 09.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, „Rūpintojėlis lietuvių tautosakoje ir liaudies skulptūroje: pagrindiniai sampratos aspektai“, Seminaras „Žiemos šventės“, Vilniaus etninės kultūros centras, 2014 12 03.

2015 m.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, „Vilniečių pramogos XX a. pradžioje“, Vilnius: LUNI (Laisvasis universitetas), 2015 03 04.

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, „Dvariškio pasaulėvaizdžio bruožai XV–XVI a. gobelenų ikonografijoje“, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, 2015 01 17.

Giniūnienė, Asta, „Kryžiaus kelio tradicija Panevėžio vyskupijos bažnyčiose“, Panevėžys: G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, 2015 03 24.

Giniūnienė, Asta, „Paparčių Šv. Vyskupo Stanislovo ir šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčios dailės vertybės“, Paparčių kultūros centras, 2015 11 14.

Giniūnienė, Asta, „Skulptoriaus A. Rimavičiaus Kryžiaus kelio stotys“, Šiaulių „Aušros“ muziejus, 2015 11 17.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, „Dubingių Šv. Jurgio bažnyčia: istorijos ir meninių vertybių atodangos link“, Lietuvos kultūros tarybos projektas „Menas pasakoja apie paveldą: Dubingių šv. Jurgio bažnyčia“, Dubingiai: Asvejos regioninio parko direkcija, 2015 07 06.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, „Dubingių parapijos istorijos štrichai. Dvasios ganytojai“, Lietuvos kultūros tarybos projektas „Menas pasakoja apie paveldą: Dubingių šv. Jurgio bažnyčia“, Dubingiai: Asvejos regioninio parko direkcija, 2015 09 15.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Paskaita-ekskursija „Religiniai paveikslėliai iš kun. Mozės Mitkevičiaus rinkinio“, Bažnytinio paveldo muziejus, 2015 03 14.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, „Gailastingojo Jėzaus paveikslas ir jo kartotės“, Vilniaus piligrimų centras, 2015 11 05.

2016 m.

Jankevičiūtė, Giedrė, „Through the Eyes of the Witnesses. Visual Evidence of Ghetto Life in Vilnius and Kaunas during the Second World War“, Berlynas: Deutsches Historisches Museum, 2016 03 30.

Jankevičiūtė, Giedrė, „Under the Red Star and the Hakenkreuz: Lithuanian art scene in the 1939-1944“ apie tyrimą, jo rezultatus ir monografiją „Dailės gyvenimas Lietuvoje 1939–1944 m.“, Leipcigo universiteto Vidurio ir Rytų Europos tyrimų centras (GWZO), 2016 11 17.

Mulevičiūtė, Jolita, „Foto-auto-biografija: grafo Stanislovo Kazimiero Kosakovskio (1837–1905) kūrybos pavyzdys“, Lietuvos universitetų BA ir MA pakopos lietuvių literatūros studentų, doktorantų ir dėstytojų XI akademiniam vasaros seminaras „Literatūros salos 2016“, Jašiūnų Balinskių dvaro rūmai (Šalčininkų r.), 2016 07 27.

Paknys Mindaugas, „Vilniaus miestiečių prievolė priimti svečius XVI a. – XVII a.“, Lietuvos nacionalinis muziejus, 2016 11 24.

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, „Potridentinė ikonografija Gardino muziejaus graviūrų rinkinyje“, Nacionalis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, 2016 06 16.

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, Paskaitų ciklas: „Taikomosios dailės tūkstantmetis: daiktai, amatai, aplinka“: 1. „Daiktai žmogaus aplinkoje ir dailieji amatai“, 2016 09 05; 2. „Gyvenamoji erdvė, interjero ansamblis ir staliaus amatas“, 2016 09 12; 3. „Europos kostiumas“, 2016 09 19; pakartojimas 2016 11 21; 4. „Rytų meno pirmavaizdžiai ir Europos Naujųjų laikų dailė“, 2016 09 26; 5. „Tapiserijos ir šilko audiniai Europoje“, 2016 10 10; 6. „Europos keramikos tūkstantmetis“, 2016 10 17; 7. „Metalas menas“, 2016 10 24; pakartojimas 2016 11 17; 8. „XIX a. visuomenės kultūra ir neostiliai“, 2016 10 31; 9. „Europos ornamento istorija“, 2016 11 02, Meno istorijos mokykla, Kunstkamera (Vilniaus aukcionas).

Stankevičienė, Regimanta, „Sakraliosios dailės siužetai“, Nacionalis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, 2016 09 24.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Seminaras „Rūpintojėlis: nuo liaudiško pamaldumo iki tautinės simbolikos“, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, Tautosakos archyvo skaitykla, 2016 04 21

TV ir radijo laidos:

2012 m.

Jankevičiūtė, Giedrė, Knygos „Atrasti Vilnių: skiriama Vladui Drėmai“ pristatymas TV „Penki kontinentai“ laidoje „Knygų apžvalga“, 2012 01 12.

(<http://www.youtube.com/watch?v=jFHC08uKCMs>)

Jankevičiūtė, Giedrė, Parodos „Ne vien grožis“ NDG pristatymas LRT žinių laidoje „Panorama“, 2012 10 15. (<http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/P/1444/panorama>)

Jankevičiūtė, Giedrė, Parodos „Lentvario bažnyčia ir jos dekoras“ BPM pristatymas LRT žinių laidoje „Panorama“, 2012 12 18. (<http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/P/1444/panorama>)

Jankevičiūtė, Giedrė, Dalyvavimas dokumentiniame filme „Lietuvos vaikų knygų iliustracija“, projekto autorė Margarita Alper, LRT, 2012.

Jankevičiūtė, Giedrė, Parodos „Lentvario bažnyčia ir jos dekoras“ BPM pristatymas, Lietuvos radijo informacinėje laidoje „Ryto allegro“, 2012 12 21. (<http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/R/65585/Ryto%20allegro>)

Aleksandravičiūtė, Aleksandra, Laida „Renesansinė Vilniaus miesto namų sienų tapyba“, LRT, programa „Klasika“, 2012 01 17.

Vasiliūnienė, Dalia, Laida apie Lietuvos sakralinį paveldą, LRT 1 programa „Gyvoji istorija“ 2012 03 09.

2013

Jankevičiūtė, Giedrė, Pasakojimas apie parodą „Atraskime savąjį paveldą. Lentvario bažnyčia ir jos dekoras“ LRT programoje „Gyvoji istorija“, 2013 01 11. (http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1006422562/gyvoji_istorija_2013_01_11).

Jankevičiūtė, Giedrė, „Lentvario bažnyčios paslaptys“, Lietuvos radijo laidoje „Radijo paskaita“, premjera 2013 02 19; kartojama 2013 02 20, 2013 02 23. (http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1006718255/radijo_paskaitos_2013-02-19_14_05).

Paknys, Mindaugas, Apie kun. Vincento Juzumo parengtą Žemaičių vyskupijos istoriją LRT laidoje „Gyvoji istorija“, 2013 11 23.

Paknys, Mindaugas, LRT dokumentinis filmas „Lietuvos didikų palaidojimai XVI-XVIII a.“ 2013, (scenarijaus aut. Inga Berulienė).

Paknys, Mindaugas, „Pacų giminė ir jos architektūrinis paveldas Vilniuje XVII a.“, Lietuvos radijo laida „Radijo paskaita“, 2013 09 24.

Paknys, Mindaugas, Interviu „Mirtis Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje“ Lietuvos radijo laidoje „Ryto garsai“, 2013 11 01.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, LRT dokumentinis filmas „Ana ir Antonas“ (Slovėnų pė Lietuvoje. Antonas Ažbė), scenarijaus aut. Edita Mildažytė, 2013.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Dalyvavimas filme „Vytautas Kasiulis. Iki Paryžiaus ir atgal“, LRT, rež. Edita Mildažytė, 2013.

Vasiliūnienė, Dalia, Knygos „Jėga ir grožis jo šventovėje...“ (Ps 96, 6). Vilniaus arkivyskupijos

sakralinės vertybės Bažnytinio paveldo muziejuje“ pristatymas LR laidoje „Klasika“, 2013 06 26.

Vasiliūnienė, Dalia, Knygos „Jėga ir grožis jo šventovėje...“ (Ps 96, 6). Vilniaus arkivyskupijos sakralinės vertybės Bažnytinio paveldo muziejuje“ pristatymas LR laidoje „Mažoji studija“, 2013 06 21.

2014 m.

Balaišytė, Lina, Radijo laida „Jonas Kristupas Glaubicas – Vilniaus baroko mokyklos pradininkas“ (*Žinių radijas*, 2014 11 29); vaizdo įrašas 2 interneto svetainėse (<http://www.ziniuradijas.lt/epizodas/2014/11/29/nuo-parbaus-iki-nekrosiaus/39306>; <http://www.delfi.lt/video/filmai/dokumentika/vilniaus-baroko-genijus-jonas-kristupas-glaubicas.d?id=66804890>)

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Pokalbis apie VI respublikinę tekstilės bienalę „Tekstilė X“ LR laidoje „Ryto allegro“, 2014 06 11.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Pokalbis apie parodą „Absoliuti tekstilė“ LR laidoje „Kultūra“, 2014 12 22.

Širkaitė, Jolanta, Vytauto Kibildžio parodos „Virsmai“ pristatymas, LRT laidose „Duryš atsidarė“, 2014 12 25 ir „Labas rytas, Lietuva“, LRT, 2014 11 27.

Paknys, Mindaugas, Dalyvavimas radijo laidoje „Skaityti ar ...“ apie Antano Rimvydo Čaplinsko Vilniaus miesto istorijos tyrinėjimus, radijo stotis „Laisvoji banga“, 2014 07 07.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Apie parodą „*Abrozdėliai*. Religiniai paveikslėliai iš kun. Mozės Mitkevičiaus rinkinio“ LRT laidoje „Panorama“, 2014 11 19.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Reportažas iš parodos, LRT, 2014 11 22.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Apie parodą „*Abrozdėliai*. Religiniai paveikslėliai iš kun. Mozės Mitkevičiaus rinkinio“ LR laidoje „Mažoji studija. Dievo žodis“, 2014 11 27.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, „Kalėdiniai atvirukai: kilmė, paskirtis ir mūsų kūrybingumas“, LRT laidoje „Kultūra ir religija“, 2014 12 14.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Apie parodą „*Abrozdėliai*“ LRT laidoje „Duryš atsidarė“, 2014 12 23.

Vasiliūnienė, Dalia, Interviu „Lietuvos ryto“ televizijos žinių laidai apie respublikinės reikšmės paveldo sąrašo turinį, 2014 08 26.

2015 m.

Grigoravičienė, Erika, Interviu RFI (*Radio France International*) kultūros laidai apie Modernaus meno centro kolekciją, 2015 11.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Reportažas apie Baltijos šiuolaikinės keramikos parodą „Pavasaris 2015“ LRT kanalo „Kultūra“ laidoje „Linija, spalva, forma“, 2015 05 26.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Reportažas apie IX tarptautinę tekstilės miniatiūrų bienalę „Iš dėžės“ LRT laidoje „Labas rytas, Lietuva“, 2015 06 26.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Pokalbis apie „Arts craft“ mugę „Daiktai su istorija“. LRT laikoje „Toks gyvenimas su Zita Kelmickaite“, 2015 12 02.

Surgailienė Laučkaitė, Laima, Pokalbis Vyriausybės kultūros ir meno premijos gavimo proga, LR laidoje „Ryto allegro“, 2015 06 09.

http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1011763758/ryto_allegro_2015_06_09_08_10

Aleksandravičiūtė Aleksandra, Pokalbis „Ornamento knyga“ LRT laidoje „Duryš atsidaro“, 2015 02 14.

Aleksandravičiūtė Aleksandra, Pokalbis apie meną LRT laidoje „KULTmisijos“, 2015 12 11.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, „Religiniai paveikslėliai“ LRT laidoje „Šventadienio mintys“, 2015 01 04. <http://www.lrt.lt/mediateka/irasai#/program/1774/limit/40>

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Apie Susimąščiūso Kristaus atvaizdą Lietuvoje LRT laidoje „Šventadienio mintys“, 2015 11 01.

http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/86752/sventadienio_mintys#wowzaplaystart=0&wowzaplayduration=1325000

2016 m.

Šatavičiūtė (Natalevičienė), Lijana, Reportažas apie tekstilės bienalę „Tekstilė: sielai ir kūnui“, LRT laidoje „Linija, spalva, forma“, 2016 10 16.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Filmo *The Original Image of Divine Mercy*, rež. Daniel di Silva, Springtime Productions, JAV, 2016, dalyvė ir konsultantė.

Stankevičienė, Regimanta, Laida, skirta grafams Potockiams ir jų kultūriniam paveldui Šakių krašte, BTV laida „Brydės“, 2016 04 02 ir InfoTV 2016 04 03.

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Apie Rūpintojėlio sampratą profesionalioje ir liaudies dailėje, LRT laidoje „Radijo paskaitos“, 2016 05 10 ir LRT laida „Klasika“ 2016 05 14. http://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1012747016/radijo_paskaitos_2016_05_10_14_05#wowzaplaystart=0&wowzaplayduration=2633000

Vasiliūnienė Dalia, Apie neįprastą parodą „Ne vien dangus“ Žinių radijo laidoje „Istorija gyvai“, 2016 07 16. <http://www.ziniuradijas.lt/laidos/istorija-gyvai/apie-neiprasta-paroda-nevien-dangus?soundtrack=1>

Vasiliūnienė Dalia, Giniūnienė Asta, „Kryžiaus kelio maldingumo Lietuvoje istorijos bruožai“ LRT laidoje „Mažoji studija. Kultūra ir religija“, 2016 09 18. <http://lrvab.lrt.lt/lt/archive/32467/>

Parodų kuravimas:

2014 m.

Šatavičiūtė (Natalevičienė) Lijana, IV respublikinė tekstilės bienalė „Tekstilė X“ (viena iš kuratorių), Vilnius: Galerija „Arka“, 2014 06 10–28.

Šatavičiūtė (Natalevičienė) Lijana, Zinaidos Vogėlienės paroda „2 viename“, Vilnius: VDA parodų salės „Titanikas“, 2014 09 04–24.

Šatavičiūtė (Natalevičienė) Lijana, Paroda „Absoliuti tekstilė“ (viena iš kuratorių), Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2014 12 18–2015 06 01.

Širkaitė, Jolanta, Thaddeus Romer (Kanada) fotografijų paroda „Didingasis Malis“, Vilnius: UNESCO parodų salė, 2014 05 24–06 13.

Širkaitė, Jolanta, Vytauto Kibildžio paroda, „Virsmas“, Vilnius: VDA parodų salės „Titanikas“, 2014 11 20–12 13.

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Marianos Veriovkinos plenero renginių organizavimas, Vyžuonos, 2014 07 18-27; plenero parodos kuravimas, Utenos dailės mokykla, 2014 07 27–09 01.

Smilingytė-Žeimienė, Skirmantė, Paroda „*Abrozdėliai*. Religiniai paveikslėliai iš kun. Mozės Mitkevičiaus rinkinio“, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2014 11 20–2015 03 09.

2015

Laučkaitė (Surgailienė), Laima, Antrasis tarptautinis Marianos Veriovkinos pleneras, Vyžuonos, Utena (diskusija dėl Vyžuonėlių dvaro paveldo išsaugojimo Utenos A. ir M. Miškinių viešojoje bibliotekoje 2015 07 22; plenero dalyvių kūrinių parodos kuravimas Vyžuonėlių dvare 2015 07 27 ir Utenos kraštotyros muziejaus parodų salėje). <http://www.vyzuonos.lt/renginiai-vyzuonu-seniunijoje/87-2015-m-liepos-17-26-d-antrasis-tarptautinis-marianos-veriovkinos-pleneras-vyzuonose>

Surdokaitė-Vitienė, Gabija, Paroda *Susimąstęs Kristus: nuo religinio atvaizdo iki tautos simbolio Rūpintojėlio*, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2015 10 08–2016 01 30.

2016 m.

Mulevičiūtė, Jolita, Paroda „Kasdienės gėlės: moterų ir vaikų portretai iš grafo Stanislovo Kazimiero Kosakovskio fotografijų rinkinio“, Kaunas: Lietuvos nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, 2016 01 07 – 03 06; Ukmergė: Ukmergės kraštotyros muziejus, 2016 03 10 – 06 03; Jonava: Jonavos krašto muziejus, 2016 07 19 – 09 02.

Vasiliūnienė, Dalia, Urbonienė Skaidrė, Paroda „Ne vien Dangus. Religinės dailės kūriniai iš Rolando Valiūno ir advokatų kontoros „Valiunas Ellex“ kolekcijos“, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2016 05 31 – 09 24 (<http://www.bpmuziejus.lt/news/244/83/Ne-vien-Dangus-Religines-dailes-kuriniai-is-Rolando-Valiuno-ir-advokatu-kontoros-Valiunas-Ellex-kolekcijos.html>).

Laučkaitė, Laima, Trečiasis tarptautinis Marianos Veriovkinos simpoziumas „Dokumentika“, Vyžuonėlių dvaras. Renginiai: filmas „Mariana Veriovkina: Aš gyvenu tik akių dėka“ (rež. S. Tinbergen, Vokietija) Utenos kinoteatras „Taurapolis“ 2016 07 14, Vilnius, VDA gotikinė salė 2016 10 21; plenero uždarymas Vyžuonėlių dvare 2016 07 17 ir dalyvių kūrinių paroda Utenos kraštotyros muziejuje 2016 07 18-08 30, Vilniaus mokytojų namų galerijoje „Vėjas“ 2016 09 29-10 15.

6. PROGRAMOS VYKDYMO REZULTATŲ ĮVERTINIMAS (IŠVADOS IR APIBENDRINIMAI)

Pateikiamas Programos vykdytojų atliktas Programos rezultatų įvertinimas (įsivertinimas), kuriame aptariama Programos ir vykdytų mokslinių tyrimų reikšmė, kokią įtaką ir poveikį Programa turi tolesnių mokslinių tyrimų plėtotei, aptariamas Programos indėlis sprendžiant Lietuvos valstybei ir (ar) visuomenei aktualią (-as) problemą(-as) (ūkio, socialinę, kultūros) ar kitokias problemas bei kaip buvo panaudotos Programos viešinimo galimybės, sklaida ir pristatymas visuomenei. Pateikiamos išvados ir apibendrinimai.

Programos „Lietuvos dailės paveldas: vaizdai, tekstai ir kontekstai“ vykdytojais siekė trijų tarpusavyje glaudžiai susijusių tikslų: 1. į mokslinę apyvertą įtraukti nežinomus lituanistinio paveldo dailės kūrinius bei su jais susijusius istorinius tekstus; 2. atskleisti Lietuvos istorinių laikotarpių vizualiosios kultūros specifiką, sąsajas su socialinių, religinių ir politinių veiksnių kaita; 3. metodologiškai atnaujinti Lietuvos dailės paveldo tyrimus, kad jų rezultatai atlieptų šiuolaikinės visuomenės poreikius ir iššūkius; sudaryti sąlygas paveldui tapti dabarties dvasinės kultūros dalimi. Paskutinis – trečiasis – tikslas laikytinas esminiu, specifiniu, Programos tyrimus integruojančiu ir konceptualizuojančiu faktoriumi. Pabrėžtina, kad atida metodologinėms problemoms ir kritinė savianalizė itin būdinga nuo XX a. 8 dešimtmečio plėtojamam tarptautiniam dailės istorijos diskursui, kurio krypčių visuma įvardijama sąlyginiu Naujosios dailės istorijos terminu. Tuo tarpu metodologinė Lietuvos paveldo tyrimų savimone yra vis dar nepakankama. Todėl Programos orientavimas į naujų, šiuolaikiškų mokslinių metodų paiešką ir profesinę savirefleksiją laikytinas itin svarbiu – nuo jo priklauso galimybė išvelgti ir aktualizuoti paveldo reikšmes, jas visuomeniškai „įdarbinti“.

Vykdamas Programą, be kitų metodų, pritaikyta Lietuvos dailėtyroje palyginti nauja vizualiosios kultūros prieiga. Ženklių tyrimų dalį sudarė darbai, kuriuose nagrinėtas vaizdų funkcionavimas įvairių istorinių laikotarpių socialinėse, politinėse, religinėse terpėse. Ypatingas dėmesys skirtas vaizdo ir teksto santykio aspektams: aptarta vaizdų raiška skirtingose – vizualinėse ir kalbinėse – laikmenose, taip pat vizualinių ir tekstinių medijų

sąveika, jų reikšmė vaizdų produkavimui bei sklaidai. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad ši tyrimų kryptis ypač aktuali šiandien, kai vyksta politiniai, ekonominiai ir moraliniai „vaizdų karai“, kai manipuluojama asmens rega, o plačiosios visuomenės vizualinis „raštingumas“ lieka žemas.

Vizualiosios kultūros studijų principai, pirmiausia akcentuojantys ne dailės kūrinio kaip materialaus gaminio, o kūrinio kaip vaizdo, t. y. mentalinės struktūros, reikšmę, Programos vykdytojams talkino keičiant istorinės žiūros rakursus, restruktūrizuojant profesinį akiratį, plečiant menotyrinės interpretacijos galimybes, siekiant didesnio tarpdalykinės, kontekstinės dailės analizės efektyvumo. Jie padėjo tolti nuo „klasikinio“, gerokai hermetiško ir abstraktaus, dailės istorijos modelio, sukoncentruoto į meninės formos, estetinės vertės ir kanoninių kūrinių tyrimus.

Pirma, susitelkimas į vaizdo ir žiūros praktikų problemas, dinamiško ir dialektiško ryšio tarp vaizdo ir jo medžiaginės laikmenos išvelgimas suteikė galimybę peržengti disciplinos ribas ir ieškoti konceptualaus sąlyčio su kitų sričių mokslininkais – pirmiausia su literatūrologais ir visuomenės istorikais, taip pat tiriančiais tam tikrus vaizdų tipus. Todėl sprendžiant Programos uždavinius, bendradarbiauta ne tik su tą patį profesinį cechą atstovaujančiais Vilniaus dailės akademijos mokslo darbuotojais, bet ir su Lietuvos istorijos instituto, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto, Vilniaus ir Vytauto Didžiojo universitetų tyrėjais.

Antra, vizualiosios kultūros studijų principai leido atkreipti dėmesį į „neproduktyviais“, „tuščiais“, „nevertingais“ Lietuvos dailės laikotarpiais laikytus periodus: XIX a. II pusę, Pirmojo ir Antrojo pasaulinio karo tarpsnius, taip pat į „meno“ kategorijai nepriskiriamas, todėl iš dailėtyros lauko eliminuojamas objektų grupes bei rūšis, tokias kaip dailiosios amatininkystės paveldas. Galima drąsiai teigti, kad Programos apimtyje pasiekti rezultatai istorinę Lietuvos dailės panoramą pavertė gerokai išsamesne, ryškesne, joje liko mažiau „baltų dėmių“ ir pertrūkių.

Trečia, vizualiosios kultūros prieiga buvo vienas iš veiksnių, paskatinusių atsisakyti griežtai hierarchizuoto, „okcidentinio“, „Vakarų“ ir „Rytų“ priešprieša grįsto dailės istorijos modelio, kuriame ryški vertybinė „centro“ ir „periferijos“ perskyra. Šis modelis ilgai dominavo Lietuvos paveldo tyrimuose, skatindamas plėtoti neproduktyvų „atsilikimo“, „provincialumo“, „vėlavimo“ naratyvą ir komparatyvistinę analizę riboti iliustratyvaus, formalaus lyginimo procedūromis. Tuo tarpu Programos vykdytojai stengėsi įdiegti požiūrį į meninės kultūros istoriją kaip į horizontalią specifinių, savitų, tarpusavyje sąveikaujančių kultūros židinių ir regionų konsteliaciją. Ši principinė antihierarchinė pozicija suteikė galimybę veiksmingai kontekstualizuoti vietinės dailės paveldo objektus, produktyviai ieškoti jų analogų ir pirmavaizdžių didžiuliame geografiniame areale, plytinčiame nuo Lietuvos iki Italijos ir Ispanijos (Antakalnio Jėzaus atvaizdo, Susimąsčiusio Kristaus atvaizdų, Pažaislio architektūros ir kiti tyrimai). Kita vertus, ji paskatino aktyviai, kritiškai analizuoti ne tik savą, bet ir kitų kraštų paveldą bei kultūros procesus (XIX a. dailės studijos). Be to, tokia nuostata leido identifikuoti iki tol ignoruotą Lietuvoje kūrusių svetimšalių palikimą ir taip išplėtoti diskursą, kuris tapo aktualus ne tik mūsų, bet ir kitų šalių istorikams (Pirmojo pasaulinio karo metu Lietuvoje veikusių vokiečių okupacinės kariuomenės atstovų kūrybos faktai).

Tarptautiškumo dėmuo didintas ne tik konceptualioje, bet ir konkrečioje tarpinstitucinio bendradarbiavimo erdvėje. Užmegzti dalykiniai kontaktai su Leipcigo universiteto Vidurio ir Rytų Europos tyrimų centro (Geisteswissenschaftlichen Zentrum Kultur und Geschichte Ostmitteleuropas, sutr. GWZO) mokslininkais, Baltarusijos, Belgijos, Estijos, Italijos, Izraelio, JAV, Latvijos, Lenkijos, Vokietijos, Prancūzijos atminties institucijomis, iš jų gauta vertingos lituanistinės arba komparatyvistinėms studijoms reikalingos medžiagos. Įsijungta į tarptautinį bendradarbiavimo tinklą (2016 m. **G. Jankevičiūtė** ir **L. Laučkaitė Surgailienė** dalyvavo tarptautiniame GWZO organizuotame seminare ir šiuo metu jo pranešimų pagrindu rengia „Dailės istorijos studijų“ 8 tomą), programos vykdytojai stažavosi ir skaitė paskaitas užsienio institucijose (**J. Mulevičiūtė** Varšuvos meno institute, **G. Jankevičiūtė** – GWZO Leipcige, Vokietijos istorijos muziejuje Berlyne). 2016 m. **G. Jankevičiūtė** ir **L. Laučkaitė Surgailienė** dalyvavo tarptautiniame seminare Bremeno universitete periferinių ekspresionizmo tema, kurio numatomas rezultatas – Lietuvos atvejo pristatymas tarptautiniame kontekste – prestižinės *Routledge* leidyklos rengiamame leidinyje *The Routledge Companion to Expressionism in a Transnational Context*. Programos apimtyje atlikti tyrimai sudarė galimybes jungtis į užsienio šalyse vykdomus tarptautinius projektus, juose dalyvavo **G. Jankevičiūtė** (projektas *Art History in the Occupied Territories (1939–1945): discourses, structures, practices*, kurį 2012–2013 m. vykdė Technische Universität Berlin, Institut für Kunstwissenschaft und Historische Urbanistik und GWZO) ir **L. Laučkaitė Surgailienė** (projektas *Apologeten der Vernichtung oder „Kunstschützer“? Kunsthistoriker der Mittelmächte im Ersten Weltkrieg*, kurį 2015-2017 m. vykdė GWZO). Kai kuriuos Programos rezultatus pavyko paviešinti prestižinėse tarptautiniuose mastu pripažintose leidyklose (**G. Jankevičiūtės** publikacijos *Böhlau Verlag* ir *De Gruyter* leidyklose), žurnaluose (**G. Jankevičiūtės** straipsnis žurnale *Variants. The Journal of the European Society for Textual Scholarship*, **L. Laučkaitės-Surgailienės** publikacijos žurnale *Centropa. A Journal of Central European Architecture and Related Arts*, New York). Programos vykdymo metu tęstos senos bendradarbiavimo tradicijos (**M. Paknys**, **A. Paliušytė-Lugovojienė**, **G. Surdokaitė-Vitienė** buvo kviečiami į tarptautines konferencijas Lenkijoje, kur paskelbtos jų straipsnių publikacijos, **L. Laučkaitės Surgailienės** tyrimai publikuoti Pirmojo pasaulinio karo metų dailei skirtame straipsnių rinkinyje Latvijoje, **L. Balaišytės** ir **A. Kaladžinskaitės** – Baltarusijoje). Reikia pažymėti, kad sklaidesni medžiagos rinkimą užsienio šalyse ir tarptautinę tyrimų rezultatų sklaidą padėtų užtikrinti kryptingas finansavimas, kurio šiuo metu pasigendama. Programa tokioms veikloms nenumato lėšų, o Lietuvos mokslo taryba laikosi principo finansuoti tik savarankiškus, kitų tyrimų nedubliuojančius projektus.

Programos darbai ir išvalgos viešinti visais – specializuotu profesiniu, akademinų studijų ir populiariuoju – lygmenimis. Dalyvauta metodinių mokymo priemonių rengime, Programos vykdytojų tyrimai pristatyti Vilniaus dailės akademijos, Vilniaus universiteto studentams.

Visų Programos temų vykdytojai skaitė viešas paskaitas, bendradarbiavo kuriant dokumentinius filmus, dalyvavo televizijos, radijo laidose. Skleidžiant mokslinio darbo rezultatus, pagrindiniai socialiniai partneriai buvo: Lietuvos dailės, Lietuvos nacionalinis, Vilniaus arkivyskupijos bažnytinio paveldo, Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės, Šiaulių „Aušros“ muziejai, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų

rūmai, Lietuvos katalikų mokslo akademija, LRT. Pažymėtina, kad Programos vykdytojai itin svarbiu švietėjiškos veiklos baru laiko darbą Lietuvos regionuose. Šioje srityje aktyviai darbavosi **S. Smilingytė-Žeimienė, A. Giniūnienė, L. Laučkaitė-Surgailienė, L. Balaišytė, J. Mulevičiūtė**: skaitė paskaitas, dalyvavo konferencijose, pristatė parodas. Renginiai vyko Asvejos regioninio parko administracijos būstinėje Dubingiuose, Panevėžio G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejuje, Ukmergės kraštotyros muziejuje, Paparčių ir Palomenės kultūros centruose, Utenos dailės mokykloje, Vyžuonėlių dvare (Utenos r.), Gegužinės bažnyčioje (Kaišiadorių r.), Švenčionių Švč. Trejybės cerkvėje, kitur. Ši veikla sulaukė vietinių gyventojų atsako. Ji neabejotinai prisidėjo ugdant istorinę bendruomenių atmintį, stiprinant pilietiškumą, glaudinant socialinius ryšius. Taip pat bendradarbiauta lietuvių diasporos kultūrinėje spaudoje JAV ir Kanadoje (**L. Šatavičiūtė-Natalevičienė**).

Išanalizavus Programos rezultatus, darytina išvada, kad per penkerius metus sukaupta empirinė medžiaga ir įžvalgos, publikuoti arba parengti fundamentalūs veikalai ir taikomojo pobūdžio leidiniai sukuria bazę ateityje atlikti sintetines Lietuvos dailės istorijos studijas. Pritaikyta nauja metodologija pasirodė veiksminga ir leido reflektuoti bei aktualizuoti iki tol istorinės atminties paribuose slūgsojusius išstisus dailės istorijos laikotarpius ir objektų grupes. Kita vertus, tyrimų eigoje įsitikinta, kad vizualiosios kultūros prieiga, nepaisant jos veiksmingumo, yra efektyvi, kai taikoma drauge su kitais tyrimo būdais, pirmiausia – su socialine dailės istorija, sudarančia prielaidas nevizualioms vizualumo sąlygoms analizuoti. Todėl ateityje turėtų būti plėtojama tyrimo metodų paieška. Taip pat Programos vykdytojai mato kitus du stiprintinus ateities darbų barus: tarptautinius tyrimus ir mokslo žinių sklaidą Lietuvos periferijoje.

Programos vykdymo metu pasiekti rezultatai leidžia teigti, kad ji vykdyta pagal planą ir iškeltieji tikslai pasiekti. Mokslinė produkcija gerokai viršijo planus ir buvo nepalyginamai didesnė nei reikalauja normatyvinai (planuota 40 mokslinių straipsnių, publikuoti 93; planuota dalyvauti 28 konferencijose, dalyvauta 62; planuoti 2 taikomieji mokslo leidiniai, publikuota 13).

7. PASTABOS APIE PROGRAMOS VYKDYMO EIGĄ

Pateikiamos pastabos (jei tokių yra) dėl Programos vykdymo pasikeitimų, vykdymo problemų ir kt.

Taikomojo leidinio pavadinimas *Bažnytinio paveldo muziejaus rinkiniai* (sudarytoja **Vasiliūnienė, Dalia**) darbo eigoje pasikeitė, 2013 m. knyga išleista pavadinimu *Jėga ir grožis jo šventovėje...*“ (*Ps 96,6*). *Vilniaus arkivyskupijos sakralinės vertybės Bažnytinio paveldo muziejuje*“ siekiant suteikti vaizdesnį pavadinimą su nuoroda į Šv. Raštą.

2015 m. planuotas kolektyvinis leidinys *Pažaislio istorija ir paveldas* įgyvendintas 2014 m. pavadinimu *Pažaislio vienuolyno 350 metų istorija* (sudarė **Paknys, Mindaugas**, Vilnius: LKTI, 2014, pp. 376, ISBN 978-9955-868-67-5). 2014 m. planuota tarptautinė konferencija

„Trys Pažaislio vienuolyno istorijos šimtmečiai“ surengta 2014 11 03 pavadinimu „Pažaislio vienuolyno 350 metų istorija“.

2014 m. planuota šaltinių publikacija *Žemaičių vyskupijos istorija* parengta ir išleista 2013 m. pavadinimu *Vincentas Juzumas. Žemaičių vyskupijos aprašymas*, parengė **Paknys, Mindaugas**, Varniai, Žemaičių vyskupijos muziejus, 2013, pp. 1080, ISBN 978-609-95591-0-0

2016 m. planuota parengti studija *Grafo Stanislovo Kosakovskio (1837-1905) fotografijos: tarp eksperimento ir tradicijos* išleista 2015 m. pavadinimu „*Vaitkuškis*“. *Grafas Stanislovas Kazimieras Kosakovskis (1837–1905) ir XIX a. mėgėjų fotografija*, sudaryt. ir teksto autorė **Mulevičiūtė, Jolita**, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Kaunas: Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, 2015, 304 p., ISBN 978-9955-471-53-0.

Dėl nėštumo/gimdymo ir vaiko priežiūros atostogų 2014 02 17–2016 04 23 Auksės Kaladžinskaitės monografijos rengimas perkeltas į 2017–2021 m. Tikslintas monografijos „Vilniaus vėlyvojo baroko meno rinka“ pavadinimas, dabartinis variantas „Vilniaus baroko mokykla“, ši performulavimą sąlygojo keičiamos metodologinės prieigos ir išplėstas probleminių klausimų spektras. Auksė Kaladžinskaitė parengė monografijos straipsnį „*Vilniaus baroko mokykla* istoriografijoje: savitumo ir specifiką lėmusių veiksnių samprata“ (rankraštis, 1,16 a. l.).

Tikslintas A. Aleksandravičiūtės monografijos *Retabulas: XVII–XX a. I p. altoriai Europoje ir Lietuvoje* pavadinimas. Dabartinis pavadinimas *Retabulas: XVII–XX a. I pusės altoriai Lietuvoje* geriau atspindi knygos turinį ir išryškina pagrindinę mintį.

Tikslintas G. Surdokaitės-Vitienės monografijos *Rūpintojėlio įvaizdis ir atvaizdas Lietuvoje* pavadinimas. Dabartinis pavadinimas *Susimąstęs Kristus: nuo religinio atvaizdo iki tautos simbolio Rūpintojėlio* tiksliau įvardina ikonografinį tipą ir jo raidą Lietuvoje.

Tikslintas R. Stankevičienės monografijos *Jėzus Nazarietis LDK: kūrinys ir vaizdinys* pavadinimas. Dabartinis pavadinimas *Antakalnio Jėzus ir kiti stebuklingojo Jėzaus Nazariečio atvaizdai Lietuvoje* geriau atspindi knygoje aptariamo meninio ir religinės kultūros reiškinių ypatumus ir išryškina svarbiausią aptariamoje atvaizdų grupėje kūrinį.

Tikslintas D. Vasiliūnienės studijos *Lietuvos sakralinė auksakalystė* pavadinimas. Dabartinis pavadinimas *Lietuvos sakralinė auksakalystė XVIII amžiuje* geriau atspindi tiriamojo objekto chronologines ribas.

Programą vykdančios institucijos vadovas _____
(parašas)

Jolanta Širkaitė
(vardas, pavardė)